

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 402)

**Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin
Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim,
Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.1/101-597/4492

15.9.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arz Bakanlar Kurulunca 30.7.1999 tarihinde kararlaştırılan "Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bilent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, uzun yıllar ileri ve gelişmiş bir yasal düzenleme olarak, Türkiye'nin fikri haklar alanındaki ihtiyaçlarının çoğunu karşılamıştır.

Ancak, kırk yılı aşan bir süre içinde dünyada ve Türkiye'de önemli değişiklikler meydana gelmiş ve söz konusu Kanun ihtiyaçların gerisinde kalmaya başlamıştır.

21 inci yüzyıla girerken, çağdaş teknolojiye her gelişme, yaratıcı ifade biçimi açısından yeni imkânlar sunmaktadır. Her gelişme beraberinde yeni hukukî dengelerin oluşturulması zorunluluğunu da getirmektedir. Uluslararası anlaşmalar bu değişimlerin bir sonucu olarak meydana gelmektedir. Uluslararası anlaşmalara imza koyan ülkeler iç hukuklarını bu değişim ve gelişmelere paralel olarak ve bu anlaşmalara uyum sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadırlar.

Bu nedenle, ilk olarak 1983 yılında, 2936 sayılı Kanunla 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun bazı maddeleri değiştirilmiştir.

Daha sonra ise, Gümrük Birliği çerçevesinde 1/95 sayılı AT-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı Ek No. 8'de yer alan yükümlülüklerimiz doğrultusunda, Konsey Direktiflerine uyum sağlamak amacıyla 12.6.1995 tarihinde yürürlüğe giren 4110 sayılı Kanunla bazı değişiklikler yapılmıştır.

4110 sayılı Kanunun kabulünden sonra, "İrâci Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesine" ve "Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinde Değişiklik Yapan ve 1979'da Tadil Edilen Paris Metnine" Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkındaki Kanunlar 12.7.1995 tarihli ve 22341 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yeniden teknik düzeyde yapılan çalışmalar sonucunda, Kanunun bazı maddelerinin yukarıda sözü edilen uluslararası sözleşmelerle uyumsuz olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, mevcut Kanunun bazı maddelerinde de, toplumumuzun kültür ve sanatla ilgili kesimlerinin eleştirilerine yol açan, eksikliklerin bulunduğu saptanmıştır.

1995 yılında gerçekleştirilen düzenlemelere rağmen, ihlallerde verilen cezaların yeterli ve caydırıcı olmaması nedeniyle fikri hakların yeterince korunamadığı hususunda gerek sektörel bazda gerekse uluslararası düzeyde mevcut Kanuna yönelik ciddi eleştiriler yapılmıştır.

Bu bağlamda, yukarıda sözü edilen ulusal ve uluslararası ihtiyaçlar nedeniyle aciliyet arz eden hususlarda gerekli değişikliklerin yapılması amacıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Canlandırmayı yapan animatörün eserin yaratılmasındaki önemli ve vazgeçilmez katkısı sebebiyle, eser sahibi sayılması amacıyla 8 inci maddenin beşinci fıkrası ile son fıkrasında değişiklik yapılmıştır.

Dağıtım fiili, bir yayma hakkı olduğundan aynı maddenin son fıkrasındaki "dağıtımına" ibaresi "yayılmasına" olarak değiştirilmiş, ayrıca, sinema eserlerinin işaret, ses ve görüntü nakil ve tedarık yarayan araçlarla yayınlanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 2. - 4110 sayılı Kanun ile değişik 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunuyla 70 yıl çıkarılan koruma süresine paralellik sağlamak amacıyla 19 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki koruma süresi 70 yıl olarak değiştirilmiştir.

Madde 3. - Mevcut Kanundaki 23 üncü madde, 92/100/EEC sayılı Konsey Direktifi ile uyumlu olarak yeniden ele alınarak düzenlenmiş ve ödünç verme hakkı eser sahibinin genel olarak sahip olduğu yayma hakkı çerçevesinde belirtilmiştir. Ödünç verme hakkı eser sahibinin sahip olduğu haklar içerisinde önemli bir konuma sahiptir. Ödünç verme hakkına mevcut Kanunda yer verilerek uluslararası hukuka teknik düzeydeki uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, yurt dışında eser sahibinin izni olmadan çoğaltılan nüshaların yurt içine ithalata açıkça fikri hakların ihlalini teşkil etmektedir ve bu fiilin mevcut Kanunun 76 nci maddesi uyarınca cezalandırılması öngörülmektedir. Ancak, 23 üncü maddenin birinci fıkrasında geçen "kendi izni olmadan yapılan nüshaların ithalini yasaklama hakkı münhasıran eser sahibinindir" ifadesi mevcut Kanunun ruhuna ters düşen anlaşılmalara neden olmaktadır.

Bu nedenle, 23 üncü maddenin birinci fıkrası yeniden düzenlenirken bu ifade madde metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca, yurt dışında eser sahibinin izni ile çoğaltılmış nüshaların ithal edilmesine mevcut Kanunla izin verilmektedir. Ancak, ithal edilmiş nüshaların yurt içine yayını ve yararlanma hakkı eser sahibinin iznine tabidir. 23 üncü madde paralel ithalatı doğrudan yasaklamamakla birlikte ithal edilen nüshaların yurt içindeki yayını eser sahibinin iznine tâbi kıldığından, bir anlamda paralel ithalatı kontrol etmektedir. Ancak, uygulama sırasında madde iyi anlaşılmadığı için karışıklıklara ve değişik yorumlara yol açmaktadır. Bu sebeple, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi, yapılan düzenleme ile daha anlaşılır hale getirilmiştir.

Uygulamada sorunların ortaya çıkmasının engellenmesi amacıyla, ödünç verme ile ilgili düzenlemelerin Kültür Bakanlığı tarafından çıkartılacak yönetmelikle yapılması da madde metninin sonuna eklenen fıkra ile hükme bağlanmıştır.

Madde 4. - Mevcut Kanunun 25 inci maddesinin tamamen değiştirilmesi ile eserlerin radyo-televizyon, dijital ortam, uydu, kablo gibi her türlü teknik tesis vasıtasıyla yayınlanmasında yayın hakkı münhasıran eser sahibine tanınmıştır. Eser sahibinin mali haklarından biri olan ve mevcut Kanunda yer alan radyo ile yayın hakkı günün teknolojik gelişmelerinden kaynaklanan ihtiyaçla yeniden düzenlenmiştir.

Madde 5. - Mevcut Kanunun 29 uncu maddesindeki koruma süreleri aleniyet tarihinden itibaren 70 yıldır. Yapılan değişiklikle, sinema eserlerinde koruma süresi hayatta kalan son eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl olarak tespit edilmiştir. El işleri, küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserlerindeki koruma süresi ile yine eser sahibinin yaşamı boyu ve ölümünden itibaren 70 yıl olarak belirlenmiştir.

Madde 6. - Mevcut Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki temsil serbestisinin koşulları yanlış anlamaya elverişli olduğundan kötü niyetli kullanıma engel olmak için bu serbestinin daraltılarak kâr amacı gütmeksizin eğitim ve öğretim faaliyetlerine hasredilmesi gerekmektedir. Yapılan düzenleme ile temsil serbestisinin eser sahibinin iznine bağlı olması hükme bağlanmıştır.

Madde 7. - Mevcut Kanunun, telif hakları konusunda tartışma yaratan röportaj ile ilgili 37 nci maddesi yeniden düzenlenmiş ve röportaj yapanların telif hakkına konu olan eserlerden yararlanmasında, eser sahiplerinin haklarına zarar verecek girişimlerini önleyecek yeni bir hüküm getirilmiştir. Böylece uluslararası mevzuatta röportaj ile ilgili hükümlere uyum sağlanmıştır.

Madde 8. - Mevcut Kanunun, bestekârlara tanınan haklarla ilgili 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, güftelerin kullanımında eser ve/veya hak sahibinin yazılı izni alınması şartı getirilmiştir. Bu düzenlemeyle, Kanunun genelinde eserlerin kullanımı ile ilgili genel hükümlere uyum sağlanmıştır.

Madde 9. - Mevcut Kanunun, plak, video kasetleri ve ses kasetlerinin umumî mahallerde kullanımını ile ilgili 41 inci maddesi, ses ve görüntü taşıyıcılarından meydana gelen teknolojik gelişmeler nedeniyle taşıyıcı ortamların farklılaşması göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca, yayın kuruluşları arasında eşitlik sağlamak amacıyla ikinci fıkrada yer alan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 10. - Mevcut Kanunun son fıkrasına "ve komşu hak" ibaresi eklenerek, komşu hak sahiplerinin de meslek birliği kurabilecekleri ve Türk uyruklu komşu hak sahiplerinin haklarının kendileri ve ilgili meslek birlikleri tarafından takip edilebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 11. - Günümüzün teknolojik imkânları ve ileride geliştirilmesi muhtemel teknolojiler ile yayın araçlarının çeşitlenmesi göz önünde bulundurularak mevcut Kanunun radyo-televizyon yayınlarında telif hakları ile ilgili 43 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve telif hakkı ödeme usul ve esaslarının Kültür Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeyle, iletişim araçlarıyla yayımlanan eserlerde eser ve komşu hak sahiplerinin haklarının korunması ile ilgili usullerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 12. - Mevcut Kanunun 44 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, boş video kaseti, ses kaseti, kompakt disk, bilgisayar disketinin yanısıra fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazın imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde beşi geçmemek şartıyla kesinti yapılması hususunda düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile Kanunda sayılan eser grupları arasında mevcut olan eşitsizlik giderilecek ve her eser grubundaki eser sahiplerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Söz konusu kesintilerin 3/4'ü özel kopyalama miktarları gözönünde bulundurularak hak sahiplerine dağıtılmak üzere ilgili meslek birliklerine aktarılacaktır. Bu şekilde tüm meslek birliklerinin etkin bir hak takibi yapabilmesi mümkün olacaktır.

Ayrıca, yapılacak olan toplam kesintilerden, Kültür Bakanlığınca kültürel ve sosyal amaçlarla ve fikrî haklara tecavüzün önlenmesi için kullanılacak 1/4 oranındaki miktarın kullanım usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla yönetmelik çıkarılması hükme bağlanmıştır.

Madde 13. — Eserin izinsiz kullanımını halinde hak sahibinin uğradığı zararın tazmin edilmesi ile ilgili olarak mevcut Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, bu fıkra-
da kullanılan “rayiç bedel itibarıyla” ifadesi yerine daha belirleyici bir kriter getirilmesi amaçlan-
mış ve yine aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen “üç kat fazlasını” ifadesiyle de paralellik sağlan-
ması amaçlanmıştır. Ayrıca, uygulanacak bedelin takdiri mahkemelere bırakılmıştır.

Madde 14. — Fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralelliği sağlamak ve uluslararası söz-
leşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS (Ticarette Bağ-
lantılı Fikrî Mülkiyet Hakları) metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak ce-
zaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mev-
cut Kanununun manevî haklara tecavüz ile ilgili hükümlerini düzenleyen 71 inci maddesinin son fık-
rasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 15. — Fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralelliği sağlamak ve uluslararası söz-
leşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS metninin 61 in-
ci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına iliş-
kin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanununun manevî haklara tecavüz ile ilgili
hükümleri düzenleyen 72 nci maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para ceza-
larının artırımına gidilmiştir.

Madde 16. — Güntümüz teknolojik gelişmelerinin bir sonucu olarak büyük emekler verilerek ha-
zırlanan eserlerin kolayca kopyalanması ve bu anlamda büyük oranda haksız kazançların sağlanma-
sı, bu haksız kazançlar etrafında yasa dışı örgütsel grupların ortaya çıkması bir sosyal problemi de
birlikte getirmektedir.

Bu sebeplerle ve uluslararası sözleşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet hak-
larını düzenleyen TRIPS metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak ceza-
ların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut
Kanununun diğer suçlarla ilgili hükümleri düzenleyen 73 üncü maddesinin son fıkrasında yapılan dü-
zenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 17. — Mevcut Kanununun, kovuşturma ile ilgili 75 inci maddesinin başlığı ve üçüncü ve
dördüncü fıkraları değiştirilmiştir.

Yapılan bu değişikliklerle; tecavüze maruz kalan hak sahiplerinin haklarını en kısa sürede el-
de edebilmelerini sağlamak için Meşhûd Suçların Muhakeme Usulü Kanununun ilgili maddelerine
atıfta bulunulmuş ve ihlallerde caydırıcılığı sağlamak amacıyla suçun tekrarı halinde cezaların bir
kat artırılması hükme bağlanmıştır.

Madde 18. — Fikrî hakların özel ihtisas gerektiren bir alan olması sebebiyle mevcut Kanunun
76 nci maddesinde yapılan değişiklikle; bir yerde asliye mahkemesinin birden fazla dairesi varsa
görevin (1) numaralı asliye mahkemesine verilmesi hususunda düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme ile fikrî haklarla ilgili davalarda mevcut asliye mahkemelerinin (1) numaralı da-
irelerinin ihtisaslaşmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 19. — TRIPS metninin 51 inci maddesine uygun olarak mevcut Kanununun ihtiyatî tedbir-
ler ile ilgili 77 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir.

77 nci maddenin başlığı “II-İhtiyatî tedbirler ve gümrüklerde geçici olarak el koyma” şeklinde
değiştirilmiş ve gümrüklerde geçici olarak el koyma ile ilgili hükümleri düzenleyen iki fıkra mad-
de metninin sonuna eklenmiştir.

Bu fıkralarla, eser üzerindeki veya komşu haklara tecavüz oluşturması nedeniyle yaptırım gerektiren nüshalara gümrük idareleri tarafından ihtiyatî tedbir niteliğinde el konulması, bu tedbirin esas dava açılmaması veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmaması halinde en fazla on iş günü sonunda ortadan kalkması hükme bağlanmıştır. Böylece, korsan ve kaçak ürünlerin ithalatının ve ihracatının engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 20. — Mevcut Kanunun komşu hakları düzenleyen 80 inci maddesi, uluslararası sistemle uyum açısından bazı eksiklikler taşımaktadır. Bunları ortadan kaldırmak amacıyla, Avrupa Konseyi'nin 92/100/EEC sayılı Direktifine uygun olarak maddeye tanımlayıcı ibareler eklenmiştir. İceracı sanatçıların hakları arasına ödünç verme hakkı da eklenmiştir. Ayrıca, ses taşıyıcıları yapımcıları için de ödünç verme hakkı bu madde ile tanınmıştır.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek ve komşu hak sahiplerinin haklarına tecavüzleri önlemek amacıyla, 80 inci maddenin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 21. — Eserleri çoğaltanların uyacakları usul ve esasların belirtilmesi amacıyla 81 inci madde yeniden düzenlenmiştir. Bu bağlamda, bandrol verilmesi ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan, bandrol gelirlerinin kullanılması ve fikrî mülkiyet ihallerinin önlenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi, ilgili personelin eğitimi ve bifiçlendirilmesi ve konu ile ilgili eğitim toplantılarının ve programlarının düzenlenmesi gibi fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ile ilgili hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla; maddede belirtilen yazılı izinleri ve bandrolü almadan işaret, resim ve ses tekrarına yarayan alet veya yöntemlerle eserleri çoğaltan veya yayanlar hakkında hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 22. — Mevcut Kanunun 82 nci maddesinin hükümlerinin daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla madde metninde yer alan maddî hatalar giderilmiştir.

Ayrıca, 82 nci maddenin beşinci fıkrasında icracı sanatçılar ve altıncı fıkrasında ses taşıyıcıları yapımcılar ile ilgili koruma süreleri Roma Sözleşmesinin ve GATT-TRIPS metninin ilgili hükümlerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 23. — Mevcut Kanundaki ek 2 nci madde, koruma sürelerinin komşu haklar, sinema eserleri, bilgisayar programları ve veri tabanları bakımından, Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanmasını hükme bağlamaktadır.

Koruma süreleri, eserlerin ortaya çıkmasıyla yani tespit edilmeleri ya da aleniyet kazanmalarıyla başlar. Koruma sürelerinin başlangıcının, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanması, 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Kanunda daha kısa koruma süresine tâbi olan eserlerde örneğin sinema eserlerinde eşitsizlik yaratmaktadır.

Bu sebeple, sinema eserlerinin bazıları yaşamı 70 yıllık koruma süresine tâbi iken, bazı sinema eserleri de bu süreye göre oldukça kısa olan 20 yıllık koruma süresine tâbi olmaktadır. Bu durum ülkemizin taraf olduğu Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinin 7 nci ve 18 inci maddelerine aykırıdır.

Ayrıca, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 12.6.1995'ten önce yapılmış ve menşe ülke-
de daha fazla koruma süresine sahip sinema eserleri de mevcut ek 2 nci madde ile ülkemizde daha
kısa süreli korunmaktadır. Bu husus, uluslararası düzeyde de, eleştirilere neden olmaktadır.

Ek 2 nci maddede yapılan düzenlemeyle, eserin oluşturulması sürecinde, korumaya esas teşkil
eden koruma şartının (tespit kriteri ya da aleniyet kriteri) gerçekleştiği tarihler itibarıyla koruma sü-
resi başlatılmış ve böylece geçmişe dönük bir koruma sağlanarak, ulusal ve uluslararası eleştirile-
rin giderilmesi ve uluslararası mevzuata uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, tüm eser kategorilerini kapsayan bu düzenleme ile eserler arasında koruma süreleri iti-
barıyla var olan eşitsizlik de giderilmiştir.

Madde 24. - 5346 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan hükümlerinin açıklanması maksadıyla
düzenlenmiştir. Bu bağlamda :

a) Mevcut Kanuna göre tercüme eserler işlemlerle ilgili 6 nci madde kapsamındadır. Dola-
yısıyla, tercüme eserler de mevcut Kanunun koruma süreleri ile ilgili hükümlerine tâbidir. Bu se-
beple, Türkçeye tercüme hususunda koruma süreleri ile ilgili 28 inci madde yürürlükten kaldırılmış-
tır.

b) Mevcut Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yayımlanması veya" iba-
resi bu maddede düzenlenen hususî menfaat mülahazasıyla ilgili sınırlamaların kapsamını olması
gerekenden daha fazla genişletmiştir. Yayımlama fiilinin, eser sahibinin malî haklarından biri olan
çoğaltma hakkının kapsamında yer alan fiil olması sebebiyle uygulamada sorunlar yaratacağı endi-
şesiyle bu ibare madde metninden çıkarılmıştır.

Geçici madde - Bu Kanuna eklenen geçici madde ile; mevcut Kanunda yer alan "Kültür ve Tu-
rizm" ibarelerinin "Kültür" olarak değiştirilmesi hükmüne bağlanmıştır.

Madde 25. - Yürürlük maddesidir.

Madde 26. - Yürütme maddesidir.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

10.4.2000

Esas No. : 1/538

Karar No. : 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarı-
sı (1/538)" Komisyonumuzun 21 Ekim 1999 tarihli Birleşiminde görüşülmüştür. Tasarının mahiye-
ti, fikrî haklar alanındaki uluslararası sözleşmelerin incelenmesini ve teknik bir çalışmanın yapıl-
masını gerekli kılmıştır. Bu sebeple Tasarının bir Alt Komisyonunda değerlendirilmesine karar veril-
miştir. Bu tarihte kurulan Alt Komisyon teknik düzeyde 17 kez toplanmış ve çalışmalarını 29 Şu-
bat 2000 tarihinde tamamlamıştır.

Komisyonumuz konu ile ilgili olarak 8, 22-23 Mart 2000 tarihlerinde yaptığı üç toplantıda Alt
Komisyonun raporunu ve hazırladığı 40 maddelik Tasarısını benimsemiş, görüşmelerinde de bu ra-
poru esas almıştır.

Üç Komisyonumuzun bu toplantılarına Hükümeti temsilen Kültür Bakanı İstemihan Talay
Başkanlığında Bakanlık yetkilileri ile Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı,

Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu temsilcileri ile bazı meslek birlikleri temsilcileri de katılmışlardır.

Komisyonomuzca görüşmelere esas alınan Alt Komisyon Raporu incelendiğinde; Alt Komisyonca gerçekleştirilen 17 toplantıda kamu kesiminin, Meslek Birliklerinin ve konu ile ilgili akademisyenlerin görüşlerinden yararlandığı ve genel olarak ilgili kesimlerin uzlaştığı bir çalışmanın yapıldığı anlaşılmıştır.

Komisyonomuzun, Alt Komisyonun hazırladığı metne bir madde daha ilave ederek kabul ettiği metin ile Tasarının geneli hakkındaki görüşleri, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler ile gerekçeleri aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

I. TASARININ GENELİ HAKKINDA AÇIKLAMA :

Komisyonomuzun kabul ettiği ve 41 maddeden oluşan nihai metin, mevcut Kanunun 44 maddesini değiştirmektedir.

Tasarıda yer alan ve gündemde olan (elektronik ticarete ilişkin düzenleme, korsanlığın önlenmesi amacıyla cezaların ertelenemez olmasının sağlanması, eserlerin geriye dönük olarak korunması ve bandrol uygulaması) maddelere ilişkin açıklayıcı bilgiler aşağıda özetlenmiştir :

Eser sahibinin mali haklarına ilişkin 22, 23 ve 25 inci maddelerde yapılan değişikliklerle, teknolojik gelişmeler ve uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak çoğaltma ve yayma hakları yeniden tanımlanmış, elektronik ticaret aracılığıyla eserlerin satışının eser sahibine tanınan münhasır bir hak olduğu konusunda ve internet yoluyla eserlerin topluma iletilmesine izin verme ve yasaklama hakkının eser sahibinde olduğuna ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Eser sahibinin manevî ve malî haklarına tecavüz edenler hakkında uygulanacak cezaları düzenleyen 71 ve 72 nci maddelerdeki cezalar dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezası şeklinde tespit edilmiştir. 73 üncü maddede yapılan değişiklik ile bu maddede öngörülen fiilleri işleyenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 50 milyar liraya kadar ağır para cezası uygulanması uygun görülmüştür.

Uluslararası Sözleşmeler ve Konsey Direktiflerinde yer alan fikri haklar alanındaki son gelişmeler dikkate alınarak, 80 inci madde "Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar" başlığı ile yeniden düzenlenmiştir. Bu maddede komşu hak sahiplerinin yanı sıra film yapımcılarının sahip oldukları haklar ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Tasarıda mevcut Kanunun bandrol uygulamasına ilişkin 81 inci maddesinde değişiklik yapan düzenlemeyle, ihlali oluşturan durumlar bentler halinde sayılmıştır. Bu şekilde ihlal halleri açıkça tanımlanmıştır. Caydırıcılığın sağlanması için, hapis cezalarının paraya çevrilmemesi ve ertelenemez olması amacıyla bu maddedeki cezalar, dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezası olarak düzenlenmiştir.

Ek madde 2'de yapılan düzenleme ile 1995 öncesi yapılan sinema eserlerinde sinema eseri sahibi olarak kabul edilen yapımcıların eserlerinin geriye dönük olarak korunması sağlanmıştır. Bu düzenleme ile, bu tarihten önce yapılan sinema eserlerinin televizyon kuruluşlarında kullanılması halinde 1995 öncesi eser sahibi kabul edilen sinema eseri yapımcılarının bu kullanıma ilişkin ücret almaları sağlanacaktır.

5846 sayılı Kanuna ek 4 üncü madde ilave edilmiştir. Bu düzenlemeyle, elektronik ticaret de dahil olmak üzere eserlerin ticarî dolaşımında eserler, fonogram ve icralar üzerinde hak sahibi olan kişilere ilişkin bilgilerin hak sahiplerinin belirlediği şekilde korunmasına yönelik tedbirler getirilmiştir.

Yine, 5846 sayılı Kanuna ek 5 inci madde ilave edilmiştir. Bu düzenlemeyle, Türk kültürünün önemli bir bölümünü oluşturan fikir ve sanat eserlerinin gelecek nesillere aktarılmasını teminen bu eserlerin çoğaltılmış nüshalarının Kültür Bakanlığı tarafından derlenmesi amaçlanmıştır.

II. KOMİSYONUMUZCA TASARI ÜZERİNDE YAPILAN KABUL, İLAVE VE DEĞİŞİKLİKLER İLE GEREKÇELER :

Madde 1. — TBMM Başkanlığına sunulan 26 Maddelik Tasarıda bulunmamakla birlikte, 5846 sayılı Kanunun amacının; "fikir ve sanat eseri sahipleri ile icracı sanatçıların, fonogram yapımcılarının, radyo-televizyon kuruluşlarının ve film yapımcılarının manevî ve malî haklarını korumak, fikir ve sanat ürünlerinden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmek" olduğunun hükme bağlanması amacıyla, mevcut Kanunun 1 inci maddesini düzenleyen değişiklik Tasarıya eklenmiştir.

1 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 2. — TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, 5846 sayılı Kanunun Kapsamının; fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile icracı sanatçıların, fonogram yapımcılarının, radyo-televizyon kuruluşlarının ve film yapımcılarının manevî ve malî haklarını, bu haklar üzerindeki tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunun tespit edilmesi, aynı Kanunda geçen eser, eser sahibi, işleme eser, derleme eser, tespit, fonogram, bilgisayar programı, arayüz, araislerlik, bağlantılı haklar, komşu haklar ifadelerinin tanımlanması amacıyla, mevcut Kanunun 1 inci maddesinden sonra iki madde ekleyen değişiklik metni Tasarıya ilave edilmiştir.

2 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 3. — Mevcut Kanunun 5 inci maddesinde düzenlenen sinema eserleri tanımı oldukça dar kapsamlıdır. Bu bağlamda, sinematografik teknikle yapılmış, bedîî, teknik, öğretici ve ilmi mahiyetteki tüm görsel-işitsel nitelikli yapımları kapsayacak biçimde, eserin, tespit edildiği materyale bakılmaksızın mevcut ve ileride geliştirilebilecek teknik cihazlarla gösterilebilme unsuru da gözönüne alınarak, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, yapılan son düzenlemede madde metni tümüyle değiştirilmiştir. Bu düzenlemeyle, sinema eseri tanımının teknolojik gelişmelere ve uluslararası mevzuata uyum sağlaması amaçlanmıştır.

3 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 4. — Mevcut Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının 11 inci bendinde yapılan değişiklikle, TRIPS Metni madde 10/2 nin gerektirdiği şekilde "ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki" ibareleri eklenmiş ve böylece derleme sonucu ortaya çıkan veri tabanlarının diğer seçme ve toplama eserlerden ayırılması amaçlanmıştır.

6 ncı madde "Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle müstakil olmayan fikir ve sanat mahsullerini" işleme eser olarak kabul etmektedir. Ayrıca, mevcut Kanunun, malî haklarla ilgili bölümünde yer alan "işleme hakkı" başlıklı maddesi, "bir eserden, onu işleme suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir" hükmünü amirdir.

İşleme eserlerin vücuda getirilmesi, asıl eser sahibinin iznine bağlıdır. Asıl eser sahibi işleme hakkını devrettiği takdirde işleme eser ortaya çıkar. Bu sebeple, 6 ncı maddenin son fıkrasının başına eser sahibinin haklarına hâle getirmemek şartı eklenmiştir.

4 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 5. — Mevcut Kanunun "Eser sahibi" başlıklı İkinci Bölümündeki 8 inci maddesinde yer alan ve genel olarak malî haklarla ilgili düzenlemeleri içeren hükümlerin Kanunun sistematigi açısından mevcut Kanunun 18 inci maddesine aktarılması uygun görülmüştür.

Bu bağlamda, mevcut Kanunda eseri tanımlayan, "sahibinin hususiyetini taşıyan" ve "fikir ve sanat mahsulü" ifadeleri ile paralellik sağlanarak, eseri meydana getirme fiilinin kişisel bir eylem olduğu hususuna açıklık kazandırılmıştır. Ayrıca, canlandırma tekniği ile yapılmış sinema eserlerindeki vazgeçilmez katkısı nedeniyle, animatör ve senaryo yazarının yanı sıra diyalog yazarı da birlikte eser sahipleri arasında sayılmıştır.

Mevcut Kanunun 8 inci maddesinde tüzel kişilikle ilgili düzenlemeler, hazırlanan Tasarıda 5846 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile 18 inci maddesine aktarılmıştır. Bu şekilde, birlikte eser sahibi olabilme şartları ile ilgili düzenleme 10 uncu maddede, hakların kullanılması ile ilgili düzenleme 18 inci maddede gerçekleştirilmiştir.

5 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 6. — Eseri yaratan gerçek kişilerdir, ancak kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve bu kurumlar adına eserler meydana getiren gerçek kişilerin eser sahibine tanınan mütahhas hakları kullanmasında pratikte sorunlar yaşanmaktadır. Bu sebeple, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, birden fazla kimsenin iştirakiyle meydana getirilen eserler üzerindeki hakların eser sahiplerini bir araya getiren gerçek veya tüzel kişilerce kullanılabilmesine ilişkin mevcut Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişiklik Tasarıya ilave edilmiştir.

6 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 7. — Bilindiği üzere, çağdaş dünyada fikri hakların önemi giderek artmaktadır. Gelişmiş ülke ekonomilerinin gayri safi milli hasılasının büyük bir bölümünü fikir ve sanat eserleri üretimi oluşturmaktadır. Bilgisayar programları, bilgisayar oyunları, sinema ve müzik eserleri gibi eserler günümüzde yoğun bir şekilde ticarete konu olmaktadır. Bu sebeple, Kanunla koruma altına alınan eserlerin kayıtlı olması ve koruma şartlarının oluşturulması gereklilik arz etmektedir. Eser sahiplerinin haklarının korunması, onların yaratıcılıklarını teşvik edecek ve bu şekilde daha fazla nitelikli ürünün ortaya çıkması sağlanacaktır. Dolayısıyla, ticarete konu olan fikir ve sanat eserlerini üretenlerin eser sahipliklerinin ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin kayıt altına alınması, eser sahiplerinin, ticarî dolaşımdaki eserleri ile ilgili ortaya çıkabilecek sorunlarda ispat kolaylığı sağlanması bakımından önemlidir.

Bu bağlamda, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı Metnine eklenen değişiklik maddesiyle mevcut Kanunun 13 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile hak ihdası amacı taşımaksızın eser sahipliğinin belirlenmesi hususunda ispat kolaylığı sağlanması ve mali hak devirlerinin izlenmesi amacıyla oluşturulacak kayıt-tescil sistemi ile Türkiye'de etkin bir fikri mülkiyet sistemi kurulması sağlanacaktır.

7 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 8. — Mevcut Kanunun 14 üncü maddesi eser sahibinin manevî haklarından biri olan "Umuma Arz Selahiyetini" düzenlemektedir. Madde metninin üçüncü fıkrasının 2 nci ve 3 üncü cümleleri "Bu haktan sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı mahfuzdur." hükmünü amirdir.

Mevcut metindeki bu düzenleme, yukarıda bahsi geçen iki cümlelerin madde metninin tümünü mü yoksa üçüncü fıkrayı mı kapsadığı açık değildir. Söz konusu düzenleme, sözleşme ile malî haklardan çoğaltma ve yayma haklarının devredilmesi durumunda uygulamada karışıklığa yol açmaktadır.

Bu bağlamda, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, söz konusu madde denin son fıkrasını yeniden düzenleyen madde metni Tasarı Metnine ilave edilmiştir. Bu şekilde,

eserin umuma arz edilmesi ve yayımlanma tarzı, hususunda eser sahibi yazılı izin vermiş olsa bile, bu tarz eser sahibinin şeref ve itibarını zedeleyecek mahiyette ise eser sahibinin eserinin umuma arzını ve yayımlanmasını menetme yetkisini kullanabileceği ve menetme yetkisinden sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçilemeyeceği hususuna açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

8 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 9. — Mevcut Kanunun 16 ncı maddesi eser sahibinin manevî haklarından biri olan "Eserde Değişiklik Yapılmasını Menetmek" hakkı ile ilgili hükümleri düzenlemektedir.

TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı metnine eklenen değişiklik maddesi ile, mevcut Kanunun 16 ncı maddesinin son fıkrası yeniden düzenlenmiş ve eser sahibi kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirmeleri menedebileceği hükme bağlanmıştır. Devredilen malî hakların kullanımı sırasında uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların giderilebilmesi için menecune yetkisi eser sahibinin şeref ve haysiyeti ile ilgili son fıkra ile sınırlandırılmıştır.

9 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 10. — Tasarıya eklenen ve Mevcut Kanunun 17 nci maddesinde yapılan değişiklikle, söz konusu Kanunun "Güzel Sanat Eserleri" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci ve 2 nci bendlerinde sayılan yağlı ve suluboya tablolar, güzel yazılar, gravürler, tezhipler, heykeller, kabartma ve oymalar gibi güzel sanat eserleri ile el yazmaları gibi eserlerin satılması durumunda bu eserlerin orijinal ve tek olmaları nedeni ile eser sahibinin malik ve zilyete karşı sahip olacağı istisnâî hakları düzenlenmiştir. Bu düzenleme, 5846 sayılı Kanunun "Güzel Sanat Eserlerinin Satış Bedellerinden Pay Verilmesi" başlıklı 45 inci maddesi ile de paralellik arz etmektedir.

10 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 11. — Malî ve manevî hakları kullanma yetkisi münhasıran eser sahibine aittir ve bu haklara ilişkin koruma süreleri Kanun genelinde ve Bern Sözleşmesinin mükerrer 6 ncı maddesinde olduğu gibi birbiriyle paralellik arz etmektedir. Ayrıca, 1995 yılında 4110 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile koruma süreleri eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümünden itibaren 70 yıl olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı metnine eklenen değişiklik maddesi ile 18 inci madde yeniden düzenlenmiş ve malî hakları kullanma yetkisinin eser sahibine ait olacağı hususu açıkça belirtilmiştir.

Ayrıca, mevcut Kanunun "Eser Sahibi" başlıklı 8 inci maddesinde yer alan malî haklara ilişkin düzenlemeler, bu bölüme aktarılmış, Kanunun sistematığının bozulmaması bakımından maddenin üst başlığı "III. Hakların Kullanılması" şeklinde değiştirilmiş ve sonraki üst başlıklar buna göre teelsül ettirilmiştir.

Mevcut Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak, tüzel kişilerin çalıştırdıkları kişiler tarafından yaratılan eserler üzerindeki manevî ve malî haklar kullanılabilceği de hükme bağlanmıştır.

11 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 12. — Bern Sözleşmesinin mükerrer 6 ncı maddesinde de belirtildiği gibi mevcut Kanunun genelinde eser sahibine tanınan manevî haklar malî hakların devamı süresince devam etmektedir. Bu bağlamda 4110 sayılı Kanun ile değişik 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunuyla 70 yıla çıkarılan koruma süresine paralellik sağlamak amacıyla 19 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki koruma süresi 70 yıl olarak değiştirilmiştir.

12 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 13. — Mevcut Kanunun 6 nci maddesi uyarınca işlenmeler de eser kabul edilmektedir. Diğer taraftan, aynı Kanunun 20 ve 21 inci maddeleri uyarınca bir eserden her ne şekilde ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Bu durumda, eser sahibi eserini işleme veya eserinin herhangi bir biçimde işlenmesine izin verme hakkına da sahiptir. Eser sahibinin izniyle bir eseri işleyen ve bu nedenle işlenme eser sahibi olan kişi de asıl eser sahibinin haklarına halel getirmemek kaydıyla, işlenme eseri üzerindeki malî hakları asıl eser sahibi gibi kullanma yetkisini haizdir. Bu sebeple, tekrardan kaçınmak, hak silsilesinde karışıklığa yol açmamak amacıyla, işlenmelerin de eser olması sebebiyle, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, 22 nci maddenin birinci fıkrasını yeniden düzenleyen madde metni Tasarı Metnine ilave edilmiştir.

Ayrıca, söz konusu fıkra yeniden düzenlenirken, teknolojiadaki değişiklikler neticesinde ortaya çıkan yeni gelişmeler gözönüne alınarak, eserin kaydedildiği materyallerin ve çoğaltma yöntemlerinin farklılaşması nedeniyle bu fıkraya “herhangi bir şekilde ya da yöntemle”, “doğrudan ya da dolaylı” ibareleri eklenerek çoğaltma fiilinin tanımına açıklık getirilmiştir.

Bu değişiklik, taraf olunan Bern Sözleşmesinin 9/1 maddesi ve taraf olunması planlanan WIPO Telif Hakları Anlaşmasının 1/4 maddesi ile uyumlu olarak yapılmıştır.

13 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 14. — Mevcut Kanundaki 23 üncü madde, 92/100/EEC sayılı Konsey Direktifi ile uyumlu bir şekilde yeniden düzenlenmiş ve ödünç verme fiili de eser sahibinin sahip olduğu yayma hakkı çerçevesinde belirtilmiştir. Ödünç verme hakkına mevcut Kanunda yer verilerek uluslararası hukuka teknik düzeydeki uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Madde metninde, kiralama ve ödünç verme fiillerinin eser sahibinin ilk satış yetkisini devretmesi durumunda bile eser sahibinde kalması ve eserlerin çoğaltılmış nüshalarının kiralınması ve ödünç verilmesi fiillerinin de eser sahibinin çoğaltma hakkına zarar vermeyeceği hususları düzenlenmiştir.

Madde metninin sonuna eklenen fıkra ile söz konusu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasların Kültür Bakanlığı tarafından çıkartılacak yönetmelikle belirlenmesi de hükme bağlanmıştır.

Madde metninin tümünde yapılan değişiklik, eser nüshalarının dağıtılması, kiralınması, ödünç verilmesi veya satışa çıkarılması ile ilgili olarak taraf olduğumuz Bern sözleşmesinin 14 üncü maddesi ile TRIPS Metninin 11 inci maddesi ve taraf olmayı düşündüğümüz WIPO Telif Hakları Sözleşmesinin 6 ve 7 nci maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

14 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 15. — Mevcut Kanunun 25 inci maddesinin tamamen değiştirilmesi ile, eserlerin radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital olan veya olmayan her türlü teknik tesisle yayımlanmasında yayın hakkı münhasıran eser sahibine tanınmıştır. Eser sahibinin malî haklarından biri olan ve mevcut Kanunda yer alan radyo ile yayın hakkı teknolojik gelişmelerden kaynaklanan ihtiyaçla yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan düzenlemeyle, eser sahibine eserinin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtımına veya sunumuna ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkı da tanınmıştır. Bu şekilde, eserleri İnternet ve benzeri ortamlarda elektronik ticarete konu edilen eser sahiplerinin malî ve manevî haklarının korunması amaçlanmıştır.

Ayrıca, bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumunun eser sahibinin yayma hakkına zarar vermeyeceği de hükme bağlanmıştır.

Mevcut Kanunun 25 inci maddesinde yapılan bu düzenlemeler, taraf olunan Bern Sözleşmesinin 11 ve Mükerrer 11 maddeleri, TRIPS Metninin 9 uncu Maddesi ve taraf olunması planlanan WIPO Telif Hakları Anlaşmasının 11 inci maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

15 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 16. — Koruma süresi ile ilgili hükümlerin bir maddede düzenlenmesi düşüncesinden hareketle, TBMM Başkanlığına sunulan tasarıda Mevcut Kanunun 29 uncu maddesinde yapılması planlanan değişiklik, mevcut Kanunun 27 nci maddesine aktarılmış ve 29 uncu madde ilga edilmiştir. Yapılan bu düzenleme ile sinema eserleri, el işleri ve küçük sanat eserleri ile fotoğraf eserlerinde koruma süresi genel hükümlere tâbi tutulmuş ve mevcut 27 nci maddenin birinci fıkrasına eklenen cümle ile birden fazla eser sahibi olması durumunda koruma süresinin hayatta kalan son eser sahibinin ölümlünden itibaren 70 yıl geçmesiyle son bulacağı hususu hükme bağlanmıştır.

16 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 17. — Mevcut Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında hükme bağlanan temsil serbestisi uygulamada karışıklıklara yol açmaktadır. Bu sebeple, maddenin tamamının değiştirilmesi ile temsil serbestisi yitizüze eğitim ve öğretim maksadıyla sınırlanmıştır.

17 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 18. — 5846 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (7) numaralı bendi uyarınca, belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde oluşturulan seçme ve toplama eserler işleme eser olarak kabul edilmektedir. Bu eserleri meydana getirenler de, aynı Kanunun 8 ve 13 üncü maddeleri uyarınca, asıl eser sahiplerinin haklarına zarar vermemek kaydıyla, vücuda getirdikleri eserler üzerinde eser sahiplerine tanınan haklardan faydalanabilmektedirler.

TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı Metnine eklenen değişiklik maddesi ile mevcut Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen üçüncü fıkra eklenerek, eğitim ve öğretim gayesi dışında seçme ve toplama eserler meydana getirilirken eser sahibinin izninin alınması şartı getirilmiştir. Bu şekilde, seçme ve toplama eserlerin oluşturulması esnasında asıl eser sahiplerinin haklarının korunması amaçlanmıştır.

Bu düzenleme, Bern Sözleşmesinin 2 ncı maddesinin (5) numaralı bendi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

18 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 19. — Mevcut Kanunun, fikrî haklar konusunda tartışma yaratan röportaj ile ilgili 37 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Bu şekilde, fikir ve sanat eserlerinden yararlanılması sırasında, eser sahiplerinin haklarına zarar verecek girişimleri önleyecek yeni bir düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme, Bern Sözleşmesinin 2 ncı maddesinin (7) ve (8) numaralı bentleri ve Roma Sözleşmesinin 15 inci maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

19 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 20. — Mevcut Kanunun, plak, video kasetleri ve ses kasetlerinin umumî mahallerde kullanımı ile ilgili 41 inci maddesi, ses ve görüntü taşıyıcılarında meydana gelen teknolojik gelişmeler nedeniyle taşıyıcı ortamların farklılaşması göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiş ve yayın kuruluşları arasında eşitlik sağlamak amacıyla ikinci fıkrada yer alan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Yapılan düzenlemeyle, yukarıdaki hususlara ek olarak, işaret, ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının topluma açık yerlerde kullanılması esnasında söz konusu taşıyıcıların bu yerlerde kullanımının eser sahibinin iznine tâbi olması ve umumî mahallerde kullanımına ilişkin bandrolleri taşımasının sağlanması amaçlanmıştır.

20 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 21. — TBMM Başkanlığına sunulan tasarıdan farklı olarak, yapılan son düzenlemede, mevcut Kanunun 42 nci maddesinin ikinci ve son fıkralarında yapılan değişiklikle, üst kuruluş ibaresinin federasyonu ifade ettiği hususuna açıklık getirilerek, eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin haklarının takibine meslek birlikleri ve federasyon biçimindeki ikili örgütlenme esası benimsenmiş ve söz konusu hakların, ülke içindeki bu maddeye göre kurulan meslek birlikleri dışında; başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, yapılan son düzenlemeyle, eser sahipleri veya icracı sanatçılar bakımından zorunlu organların asil üye sayısının dört katı kadar gerçek kişiler; yapımcılar veya radyo- televizyon kuruluşları bakımından da bu organların asil üye sayısının iki katı kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişilerin meslek birliği kurabilecekleri de hükme bağlanmıştır.

21 inci madde Komisyonumuzca oylanarak kabul edilmiştir.

Madde 22. — Günümüzün teknolojik imkânları ve ileride geliştirilmesi muhtemel teknolojiler ile yayın araçlarının çeşitlenmesi gözönünde bulundurularak mevcut Kanununun radyo-televizyon yayınlarında kullanılan eserlere ilişkin ödemeler ile ilgili 43 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve ödeme usul ve esaslarının Kültür Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeyle, iletişim araçlarıyla yayınlanan eserlerde eser ve bağlantılı hak sahiplerinin haklarının korunması ile ilgili usullerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

22 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 23. — Mevcut Kanunun 44 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, boş video kaseti, ses kaseti, kompakt disk, bilgisayar disketinin yanısıra fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazın imalat veya ithalat bedeli üzerinden % 3'ü geçmeyecek bir kesinti yapılması hususunda düzenleme yapılmıştır. Bu kesinti miktarının fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile kültür mirasının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanılması da hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, yapılacak kesintilerin dağıtım ve kullanım usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla yönetmelik çıkarılması hükme bağlanmıştır.

23 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 24. — Mevcut Kanunun "Kamuya Maledikme" başlıklı 47 nci maddesi, memleketin kültürü için önemli görülen bir eserin koruma süresi dolmadan önce kamuya maledilmesi ile ilgili hükümleri düzenlemektedir.

Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, yalnızca Türk eser sahiplerinin eserlerinin kamuya maledilebileceği konusuna açıklık getirilmiştir. Mevcut 47 nci maddesi koruma süresi dolmamış yabancı eserlerin de kamuya maledilebileceği gibi bir ihtimali ortaya çıkarmaktadır.

Tarıya eklenen bu değişiklik maddesi ile uluslararası sorunlara yol açabilecek ve yanlış anlamaya neden olabilecek şekildeki madde metni yeniden düzenlenmiştir.

24 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 25. — Eserin izinsiz kullanımı halinde hak sahibinin uğradığı zararın tazmin edilmesi ile ilgili olarak mevcut Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, bu fıkra da kullanılan “râyiç bedel itibarıyla” ifadesinin yanısıra emsal bedel ifadesi de eklenmiş ve kriter belirlenmesinde kolaylık sağlanması amaçlanmıştır. Yine aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen “üç kat fazlasını” ifadesiyle de paralellik sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca, bedel tespitinde meslek birliklerinin görüşünün esas alınması hükme bağlanmıştır.

25 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 26. — TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda, fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralellliği sağlamak ve uluslararası sözleşmelere özellikle de TRIPS (Ticarette Bağlantılı Fikrî Mülkiyet Hakları) metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanunun manevî haklara tecavüz ile ilgili hükümlerini düzenleyen 71 inci maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Kanun Tasarısının, Başbakanlığa sunulduğu ve Bakanlar Kurulunun gündemine alındığı tarihlerden sonra, 1 Ağustos 1999 tarih ve 23773 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 4 üncü maddesi ile TCK’nun Ek 1 inci maddesi değiştirilmiştir. Bu değişikliklikle, “1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan Kanunlardaki para cezaları 8 misline çıkarılmıştır.”

Bu nedenle, 5846 sayılı Kanun değişik 71, 72, 73, 80 ve 81 inci maddelerinde 300-600 milyon TL olarak tespit edilmiş para cezaları, halen TCK’nun Ek 1 inci maddesinde yapılan söz konusu değişikliklerle 8 misline çıkarılarak; 2,4-4,8 milyar TL şeklinde uygulanmaktadır.

Bu bağlamda, Kanun Tasarısında yer alan alt sınırı 1 milyar TL (üst sınırı ise 3 milyar TL olarak belirlenen miktarların yasallaşması durumunda uygulanacak para cezaları, fiilen uygulanmakta olan para cezalarının gerisine düşecektir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle ve cezalarda caydırıcılık sağlanması amacıyla mevcut Kanunun 71 inci maddesindeki hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Ayrıca, birinci fıkranın sonuna bir bent daha eklenmiştir. Bu şekilde, bir eseri sahibinin yazılı izni olmaksızın değiştiren ve bu nedenle eser sahibinin manevî haklarına tecavüz eden kişilerin de cezalandırılması hükme bağlanmıştır.

26 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 27. — Fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralellliği sağlamak ve uluslararası sözleşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanununun malî haklara tecavüz ile ilgili hükümleri düzenleyen 72 ncı maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Ayrıca, 72 ncı maddenin birinci fıkrasının (4), (5) ve (6) numaralı bentlerinde yapılan değişikliklerle, bir eseri sahibinin izni olmadan temsil eden veya umumî yerlerde gösterenlerin yanısıra bu gösterimi düzenleyen veya yayımına aracılık edenler ile kamuya ödünç verenlerin ve eser sahibinin izni olmaksızın yapılan nüshaları yasal veya yasal olmayan yollardan ilköğe sokan ve herhangi bir biçimde ticaret konusu yapanların da, eser sahibinin malî haklarına tecavüz sebebiyle cezalandırılmaları hükme bağlanmıştır.

27 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 28. – Günümüz teknolojik gelişmelerinin bir sonucu olarak büyük emekler verilerek hazırlanan eserlerin kolayca kopyalanması ve bu anlamda büyük oranda haksız kazançların sağlanması, bu haksız kazançlar etrafında yasa dışı örgütsel grupların ortaya çıkması bir sosyal problemi de birlikte getirmektedir.

Bu sebeplerle ve uluslararası sözleşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanunun diğer suçlarla ilgili hükümleri düzenleyen 73 üncü maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

28 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 29. – Mevcut Kanunun kovuşturma ile ilgili 75 inci maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

Madde metninde yapılan değişiklikle, mevcut Kanunun 19 uncu maddesinin son fıkrasında belirlenen hallerde Kültür Bakanlığına manevî hakları kullanma yetkisi verildiğinden, bu hakların ihlali durumunda Kültür Bakanlığı ve mevcut Kanunun 42 nci maddesinde kendilerine tanınan yetkiler çerçevesinde faaliyet gösterdikleri alanda meslek birlikleri de şikâyetle salahiyeti olanlar arasında sayılmıştır.

Ayrıca; tecavüze maruz kalan hak sahiplerinin haklarını en kısa sürede elde edebilmelerini sağlamak için Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanununun ilgili maddelerine atıfta bulunulmuş ve ihlallerde caydırıcılığı sağlamak amacıyla suçun tekrarı halinde cezaların bir kat artırılması hükmüne bağlanmıştır.

29 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 30. – Mevcut Kanunun 76 nci maddesinde yapılan değişiklikle fikrî hakların özel ihtisas gerektiren bir alan olması ve fikrî haklarla ilgili davaların görülmesinde kolaylık sağlanması amacıyla İhtisas Mahkemeleri kurulması hükmüne bağlanmıştır.

TRIPS Metninin 43 üncü maddesinin hükümleri dikkate alınarak madde metnine üçüncü fıkrâ eklenmiştir. Bu değişikliğe paralel olarak, mevcut 76 nci maddenin başlığı "Görev ve İspat" olarak değiştirilmiştir.

30 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 31. – TRIPS metninin 51 inci maddesine uygun olarak mevcut Kanunun ihtiyatî tedbirler ile ilgili 77 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir.

77 nci maddenin başlığı "İhtiyatî tedbirler ve gümrüklerde geçici olarak el koyma" şeklinde değiştirilmiş ve gümrüklerde geçici olarak el koyma ile ilgili hükümleri düzenleyen iki fıkrâ madde metninin sonuna eklenmiştir.

Yapılan düzenlemede, TRIPS Metninin 51-60 maddeleri de dikkate alınarak madde metni yeniden düzenlenmiştir.

Öncelikle, mevcut Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle izinsiz çoğaltım faaliyetlerinde caydırıcılık sağlamak amacıyla işin yapıldığı yerin kapatılabilmesi hükmüne bağlanmıştır.

Diğer taraftan, eser üzerindeki haklara tecavüz oluşturmaya ihtimali bulunan nüshalara ihtiyatî tedbir niteliğinde el konulması ile ilgili işlemlerde 4458 sayılı Gümrük Kanununun 57 nci maddesi hükümlerinin uygulanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

31 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 32. – Mevcut Kanunun komşu hakları düzenleyen 80 inci maddesi, uluslararası sistemle uyum açısından bazı eksiklikler taşımaktadır. Bunları ortadan kaldırmak amacıyla, öncelikli madde başlığı “Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar” olarak değiştirilmiş ve Avrupa Konseyinin 92/100/EEC sayılı Direktifine uygun olarak maddeye tamamlayıcı ibareler eklenmiştir.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek ve bağlantılı hak sahiplerinin haklarına yapılan tecavüzleri önlemek amacıyla, 80 inci maddenin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Diğer taraftan, değişiklik maddesi ile

a) Komşu hak sahiplerinin kimler olabileceği belirtilmiş ve eser sahibinin malî ve manevî haklarına zarar vermemek kaydı ve bir eserin icrası sırasında eser sahibinin izninin alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bu düzenleme, taraf olunan Roma Sözleşmesinin 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 2, 5 ve 6 maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

b) Komşu hak sahibi olan icracı sanatçıların hakları belirlenmiştir. İcracı sanatçılara icralarının tespit edilmesi, tespit edilmiş icralarının çoğaltılması, satılması, dağıtılması, kiralanması ve ödünç verilmesi, işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletilmesi ve temsili hususlarında izin verme veya yasaklama hakları ve bu haklarla ilgili tasarruflar düzenlenirken, taraf olunan Roma Sözleşmesinin 7 nci maddesi taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri dikkate alınmıştır.

c) İcracı sanatçıların yapımcılara haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşme ile devretmelerini hükme bağlamıştır. Bu husus mevcut Kanunun 52 nci maddesi ile de paralellik arz etmektedir.

d) Toplu icralarla ilgili izin yetkisi belirlenmiştir. Bu düzenlemeler taraf olan Roma Sözleşmesinin 8 inci maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

e) Bir eseri eser sahibinin izniyle icra eden icracı sanatçının icrası ile ilgili haklarını yapımcıya devretmesi halinde yapımcının sahip olduğu hakları belirlenmiştir. Bu düzenleme, taraf olan Roma Sözleşmesinin 10 uncu maddesi ve taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 11, 12, 13, 14, 15 ve 18 inci maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

f) Fonogram yapımcıların, tespitleri üzerinde sahip olduğu haklarla ilgili tasarruflara ilişkin hükümler içermektedir. Bu düzenleme, taraf olunan Roma Sözleşmesinin 12 ve 13 üncü maddeleri ile WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 12, 13, 14 ve 18 inci maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

g) Radyo-televizyon kuruluşlarının yayınları üzerinde sahip oldukları hakları düzenlenmiştir. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesinin 13 üncü maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

h) Filmlerin ilk tespitini gerçekleştirilen film yapımcılarının da eser sahibinin hakları ile bağlantılı haklara sahip olduğu hususu hükme bağlanmış ve bu hakları ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

i) Fonogramlara tespit edilmiş icraların ve filmlerin kullanılması halinde, icracı sanatçı ile yapımcılar arasındaki ücret ilişkisi düzenlenmiştir. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesi 12 nci madde ile taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 15 inci maddesine uygun biçimde düzenlenmiştir.

j) Müzik eseri sahibinin, filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcı ile yaptığı sözleşmedeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, eserini yayımlama ve icra hakkını muhafaza edeceği hükme bağlanmıştır.

k) Sinema eserlerinin birlikte sahiplerinin malî haklarını devrettikten sonra, sözleşmelerinde aksine veya özel bir hüküm bulunmadığı takdirde filmin dublajına ve alt yazı yazılmasına itiraz edemeyecekleri hususu belirtilmiştir.

l) Bir sinema eserinde, olağan şekilde adı bulunan gerçek veya tüzelkişilerin aksine bir kanıt bulunmadıkça sinema eserinin yapımcısı olarak kabul edileceği hükme bağlanmıştır.

m) Bağlantılı hak sahiplerinin verdikleri izinlerin yazılı olması şartı getirilmiştir. Bu husus mevcut Kanununun 52 nci maddesi ile paralellik arz etmektedir.

n) Bağlantılı hak sahiplerinin yazılı izni gerekmeyen haller belirlenmiştir. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesinin 15 inci maddesi ile uyumludur. Bu uygulamanın, hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremeyeceği de şarta bağlanmıştır. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesinin 15 inci maddesi ile uyumludur.

o) Dokuzuncu fıkra, bağlantılı hak sahiplerinin de eser sahipleri gibi tecavüzün ref'i, tecavüzün men'i ve tazminat davası haklarından faydalanabileceklerini hükme bağlamaktadır.

Yukarıda bahsi geçen tüm düzenlemeler ayrıca TRIPS Metninin 14 üncü maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

32 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 33. – Eserleri çoğaltanların uyacakları usul ve esasların belirtilmesi amacıyla 81 inci madde yeniden düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, eser ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin malî haklarından biri olan çoğaltma hakkının takip edilebilmesi ve eserlerin yasal olmayan yollarla çoğaltılmasının engellenmesi amacıyla, müzik ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunluluğu getirilmiştir.

Bandrollerin Kültür Bakanlığınca bastırılıp satılması hükme bağlanmıştır. Ayrıca, Bakanlık mestek birlikleri aracılığıyla da bandrol satışı yapabilecekler.

Maddede yapılan düzenlemeyle, bandrol alınabilmesi için gerekli evraklar belirtilmiş ve bandrol gelirlerinin fikrî mülkiyet sisteminin geliştirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür varlıklarının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Maddede ayrıca, bandrol temini ve kullanımına ilişkin ihlal halleri belirlenmiş ve bu ihlal hallerinin etkin bir şekilde takibinin yapılmasını sağlamak amacıyla, mülki idare amirleri tarafından İçişleri, Maliye ve Kültür Bakanlıkları ile eser sahipleri ve/veya bağlantılı hak sahipleri mestek birlikleri temsilcilerinden illerde bir Komisyon oluşturulması hükme bağlanmıştır.

Maddede belirtilen hususların uygulanmasına ve Komisyonun kurulmasına ilişkin usul ve esasların Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi de hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla; maddede belirtilen ihlallerden birini işleyenler hakkında ağır hapis ve para cezaları öngörülmüştür.

33 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 34. – Mevcut Kanunun 82 inci maddesinin hükümlerinin daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla madde metninde yer alan maddi hatalar giderilmiştir.

Ayrıca, 82 nci maddenin beşinci fıkrasında icracı sanatçılar ve altıncı fıkrasında yapımcılar ile ilgili koruma süreleri Roma Sözleşmesinin ve GATT-TRIPS metninin ilgili hükümlerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan düzenlemede, mevcut Kanunun 1 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel bir şekilde, madde metninde geçen “ses taşıyıcısı” ve “ses taşıyıcıları” ifadeleri, “fonogram” ve “fonogramlar” olarak değiştirilmiştir.

34 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 35. – Mevcut Kanundaki ek 2 nci madde, koruma sürelerinin komşu haklar, sinema eserleri, bilgisayar programları ve veri tabanları bakımından, Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanmasını hükme bağlamaktadır.

Koruma süreleri, eserlerin ortaya çıkmasıyla yani tespit edilmeleri ya da aleniyet kazanmalarıyla başlar. Koruma sürelerinin başlangıcının, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanması, 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Kanunda daha kısa koruma süresine tâbi olan eserlerde örneğin sinema eserlerinde eşitsizlik yaratmaktadır.

Bu sebeple, sinema eserlerinin bazıları yaşamı 70 yıllık koruma süresine tâbi iken, bazı sinema eserleri de bu süreye göre oldukça kısa olan 20 yıllık koruma süresine tabi olmaktadır. Bu durum ülkemizin taraf olduğu Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinin 7 nci ve 18 inci maddelerine aykırıdır.

Ayrıca, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 12.6.1995'ten önce yapılmış ve menşe ülkesinde daha fazla koruma süresine sahip sinema eserleri de mevcut ek 2 nci madde ile ülkemizde daha kısa süreli korunmaktadır. Bu husus, uluslararası düzeyde de, eleştirilere neden olmaktadır.

Ek 2 nci maddede yapılan düzenlemeyle, geçmişe dönük bir koruma sağlanarak, ulusal ve uluslararası eleştirilerin giderilmesi ve uluslararası mevzuata uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, tüm eser kategorilerini kapsayan bu düzenleme ile eserler arasında koruma süreleri itibarıyla var olan eşitsizlik de giderilmiştir.

Madde metni ile, korumayı talep eden ülkedeki koruma süresi esas alınarak yeniden düzenlenmiş ve sadece satış fiili ile bağlantılı olarak eser nüshalarını haklı bir şekilde elinde bulunduranların korunması amacıyla 6 aylık bir geçiş süresi tanınmıştır.

35 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 36. – Bu maddede yürürlükten kaldırılan hükümler düzenlenmiştir. Bu bağlamda :

a) Mevcut Kanunun 6 nci maddesi uyarınca işlenmeler de eser kabul edilmektedir. Diğer taraftan, aynı Kanunun 20 ve 21 inci maddeleri uyarınca bir eserden her ne şekilde ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Bu durumda, eser sahibi eserini işleme veya eserini herhangi bir biçimde işlenmesine izin verme hakkına da sahiptir. Eser sahibinin izniyle bir eseri işleyen ve bu nedenle işleme eser sahibi olan kişi de asıl eser sahibinin haklarına hâle getirmemek kaydıyla, işleme eseri üzerindeki mali hakları asıl eser sahibi gibi kullanma yetkisini haizdir. Bu sebeple, tekrardan kaçınmak, hak silsilesinde karışıklığa yol açmamak amacıyla ve işlenmeler de eser sayıldığından, 24 üncü maddenin 1 inci fıkrasında geçen “onun asıl veya işlenmeleri” ifadesi madde metninden çıkarılmıştır.

b) Mevcut Kanuna göre tercüme eserler işlenmelerle ilgili 6 ncı madde kapsamındadır. Defayısıyla, tercüme eserlerde mevcut Kanunun koruma süreleri ile ilgili hükümlerine tabidir. Bu sebeple, Türkçeye tercüme hususunda koruma süreleri ile ilgili değişik 28 inci madde yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Mevcut Kanundaki koruma sürelerinin bir tek maddede düzenlenmesinin daha uygun olacağı düşünülmüş ve mevcut Kanunun değişik 29 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmış ve koruma süreleri ile ilgili genel hükümlerin uygulanması amaçlanmıştır.

d) Mevcut Kanunun değişik 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " yayımlanması veya " ibaresi bu maddede düzenlenen hususî menfaat mülahazasıyla ilgili sınırlamaların kapsamını olması gerekenden daha fazla genişletmiştir. Yayımlama fiilinin, eser sahibinin malî haklarından biri olan çoğaltma hakkının kapsamında yer alan fiil olması sebebiyle uygulamada sorunlar yaratacağı endişesiyle bu ibare madde metninden çıkarılmıştır.

e) Mevcut Kanunun "Bestekârlara Tanınan Haklar" başlıklı değişik 39 uncu maddesi, edebiyat eseri sahiplerinin yayma haklarının ihlâl edilmesine yol açabilecek bir şekilde yoruma açık olduğundan söz konusu madde tamamen yürürlükten kaldırılmış ve mevcut Kanun genelinde eser sahibine tanınan haklara paralellik sağlanmıştır.

f) Mevcut Kanunun 57 nei maddesinin son fıkrası, aynı maddenin birinci fıkrası ve mevcut Kanunun 24 üncü maddesi ile çelişki halinde görülmektedir.

Temsil hakkı; mevcut Kanunun 24 üncü maddesinde tanımlanan ve eser sahibine tanınan malî bir hak olup bir eserin umumî mahallerde temsilini de içeren geniş kapsamlı bir hak türü ve yine aynı madde gereğince eser sahibinin ya da yetkili meslek birliğinin yazılı izni olmadan kullanılamayacağı ifade edilmektedir.

Bu sebeple, 57 nei maddenin son fıkrasının yürürlükten kaldırılması uygun görülmüştür.

g) Kaçak yayımla korsan yayın faaliyetlerinin birbirinden ayrılması, sözleşmede belirtilen miktarlardan daha fazla çoğaltım olması halinde, "Malî Haklara Tecavüz Halinde" başlıklı 68 inci maddenin hükümlerinin uygulanabilmesi amacıyla değişik 73 üncü maddenin (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

36 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 37. – TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte yapılan son düzenlemede Tasarı Metnine bir ek madde daha eklenmiştir. Bu düzenlemeyle, elektronik ticaret yoluyla eserlerin dolaşımı sürecinde eser, fonogram ve icralar üzerinde hak sahibi olan kişilerin haklarının elektronik ortamda da korunmasına yönelik tedbirler getirilmiştir.

Bu düzenleme taraf olunması düşünülen WIPO Telif Hakları Anlaşmasının 11 ve 12 nei maddeleri ile WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 18 ve 19 uncu maddelerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

37 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 38. – TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, yapılan son düzenlemede Tasarı Metnine bir ek madde daha eklenmiştir. Bu düzenlemeyle, 5846 sayılı Kanun kapsamında korunan fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmış nüshalarının kültür mirasının korunması ve devam ettirilmesi amacıyla Kültür Bakanlığı tarafından derlenmesi amaçlanmıştır.

38 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 39. — Tasarıda düzenlenen 5 inci ek madde ile 5846 sayılı Kanunun genelinde ifade bütünlüğü sağlamak amacıyla, Kanunun tamamında geçen "Kültür ve Turizm" ibareleri "Kültür" olarak değiştirilmiştir.

39 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca :

1. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun uygulanmasını teminen ve kültürün bir milletin devamında asli unsur olması sebebiyle kültürel değerlerin üretilen eserlerle zenginleştiği gerçeğinden hareketle Kültür Bakanlığına bağlı veya ilgili kuruluş statüsünde bir Kurum veya Enstitünün kurulması amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması,

2. 5846 sayılı Kanunda gerçekleştirilen değişikliklerin tamamı 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununu doğrudan ilgilendirdiğinden, söz konusu alanı düzenleyen iki Kanun arasında uygulamada ortaya çıkabilecek çelişkilerin giderilmesi maksadıyla, 3257 sayılı Kanunun 5846 sayılı Kanunda gerçekleştirilen düzenlemelerle uyumlu bir şekilde tadilini temin edecek bir Yasa Tasarısının ivedilikle hazırlanması,

temenni edilmiştir.

Ayrıca, konunun önemi ve aciliyetine binaen Tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi de temenni edilmiştir.

Madde 40. — Yürürlük maddesidir.

40 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 41. — Yürütme maddesidir.

41 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının tümü Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz, Genel Kurulun takdirlerine arz edilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Abdurrahman Küçük
Ankara
Sözcü
Alunet Kabil
Rize
Üye
Mahmut Nedim Bilgiç
Adıyaman
Üye
Akif Güllü
Amasya
Üye
İbrahim Halil Oral
Bitlis
Üye
Abdülbaki Erdoğan
Diyarbakır

Başkanvekili
Halil Çalık
Kocaeli
Kâtip
Bekir Ongün
Aydın
Üye
Mahmut Göksu
Adıyaman
Üye
Ayşe Gürocak
Ankara
Üye
İrfan Keleş
Çankırı
Üye
Ayvaz Gökdemir
Erzurum

Üye
Ahat Andıcan
İstanbul
Üye
Bahri Sipahi
İstanbul
Üye
Güler Arslan
İzmir
Üye
Seydi Karakuş
Kütahya
Üye
Ömer Ertaş
Mardin
Üye
Musa Uzunkaya
Samsun

Üye
Bozkurt Yaşar Öztürk
İstanbul
Üye
Perihan Yılmaz
İstanbul
Üye
Saffet Başaran
İzmir
Üye
Avni Doğan
Kahramanmaraş
Üye
İbrahim Yazıcı
Muğla
Üye
Takiddin Yarayan
Siirt

Üye
Mehmet Çiçek
Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun değişik 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinematografik eserlerde; animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır.”

“Canlandırma tekniğiyle yapılmış eserler de dahil olmak üzere sinematografik eserlerin birlikte sahipleri malî haklarını devlettikten sonra, aksine veya özel bir hüküm bulunmadığı takdirde yayıncı tarafından eserin kamuya arzına, çoğaltımına, yayılmasına, dublajına ve alt yazı yazılmasına, kablolu iletimine, işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan araçlarla yayımına itiraz edemezler.”

MADDE 2. — 5846 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki “50 yıl” ibaresi “70 yıl” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3. — 5846 sayılı Kanunun değişik 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 23. — Bir eseri, onun aslından veya işlenmesinden çoğaltma ile elde edilmiş nüshalarını dağıtmak, kiralamak, ödünç vermek veya satışa çıkarmak ya da herhangi bir biçimde ticaret konusu yapmak ve bu yoldan faydalanma hakkı yalnızca eser sahibinindir. Eser sahibinin izniyle yurt dışında çoğaltılmış nüshaların yurt içine getirilmesi durumunda, eseri yurt içinde yayma ve eserden faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı ya da dağıtımı yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı, kiralama ve kamuya ödünç verme hakkı saklı kalmak şartıyla, eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlâl etmez. Ödünç verme hususlarında uygulanacak usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 4. — 5846 sayılı Kanunun 25 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Radyo-televizyon gibi araçlarla yayın hakkı:

Madde 25. — Bir eserden, onun asıl veya işlenmelerini radyo-televizyon veya bunlara benzeyen elektronik dalga, dijital iletim, uydu, kablo gibi telli ve telsiz işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan diğer teknik tesislerle yaymak; böylece yayımlanan eserleri yayın kuruluşlarının yararlandığı teknik tesislerden naklen alarak tekrar yaymak veya işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan diğer teknik tesislerle topluma açık yerlerde temsil etmek yolu ile yararlanmak hakkı münhasıran eser sahibine aittir.”

MADDE 5. — 5846 sayılı Kanunun değişik 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 29. — Sinema eserleri için koruma süresi, eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümlünden itibaren 70 yıldır. Bu süre, eser sahibinin birden fazla olması durumunda, hayatta kalan son eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl geçmekle son bulur. El işleri, küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserleri için de koruma süresi, eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümlünden itibaren 70 yıldır.”

MADDE 6. — 5846 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 33. — Yayımlanmış bir eserin; eğitim ve öğretim kurumlarında doğrudan veya dolaylı kâr amacı gütmeksizin ve bir ücrete tâbi olmaksızın münhasıran eğitim ve öğretim maksadıyla ve bu maksada hasredilen dersane, salon ve benzeri yerlerde temsili serbesttir.

Aynı kuralın net gelirleri tamamen hayır gayelerine tahsis edilen müsamereleler hakkında da uygulanması, eser sahibinin iznine bağlıdır.

Yukarıdaki her iki durumda da eser sahibinin ve eserin adının mutlak şekilde açıklanması gerekir.”

MADDE 7. — 5846 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin başlığında ve aynı maddenin birinci fıkrasında kullanılan “röportaj” ibaresi “haber” olarak ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açıklaşmış ilim ve edebiyat eserlerinden bazı parçaların haber kapsamını aşmamak üzere basın-yayın araçları ile yayımlanması caizdir. Ancak bu hak, hak sahibinin hukuki menfaatlerine zarar verecek şekilde veya eserden normal yararlanmaya aykırı biçimde kullanılamaz.”

MADDE 8. — 5846 sayılı Kanunun değişik 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki “Güftele- rin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “eser ve/veya hak sahibinin yazılı izniyle” ifadesi eklenmiştir.

MADDE 9. — 5846 sayılı Kanunun değişik 41 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının topluma açık yerlerde kullanılması:

Madde 41. — Eser sahibinin izniyle ses ve/veya görüntü tekrarna yarayan vasıtalara alınmış ve topluma açık yerlerde temsil edilmek üzere özel işaretlenmiş eserlerin topluma açık yerlerde çalınması veya gösterilmesi suretiyle temsili mümkündür. Ancak, özel olarak işaretlenmemiş eserlerin kullanılması durumunda eser sahibi veya yetkili kıldığı hallerde meslek birliğinin/birliklerinin uygun bir bedeli tazminat olarak isteme hakları saklıdır.

Bu tazminat miktarının tespiti, takibi, eser sahibi ile meslek birliği arasında paylaştırılmasına ilişkin usul ve esaslar; meslek birliğinin/birliklerinin görüşü alındıktan sonra, Kültür Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 10. – 5846 sayılı Kanunun değişik 42 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrasına “Türk uyruklu eser” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve komşu hak” ibaresi eklenmiştir.

“Meslek birlikleri, Kültür Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca onaylanan tip statüye uygun olarak federasyon kurabilirler. Ancak, aynı alanda birden fazla federasyon kurulamaz.”

MADDE 11. – 5846 sayılı Kanunun değişik 43 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Radyo-televizyon gibi araçlarla yayımlanan fikir ve sanat eserlerine ilişkin demeler:

Madde 43. – Radyo-televizyon kuruluşları ile uydu ve kablolu yayın kuruluşları ve mevcut veya ilerde bulunacak teknik imknlerden yararlanarak yayın yapan kuruluşlar yayınlarda kullandıkları fikir ve sanat eserleri için eser ve/veya komşu hak sahipleri veya ye oldukları meslek birlikleriyle 52 nci maddeye uygun yazılı toplu bir sözleşme yaparak izin almak ve bu sözleşme ile belirlenen malî haklara ilişkin ödemeyi eser ve/veya komşu hak sahiplerine veya ye oldukları meslek birliğine yapmak zorundadır.

Eserlerin kullanımı ile ilgili ödeme usul ve esasları Radyo ve Televizyon st Kurulu ile ilgili meslek birliklerinin görüşü alınmak suretiyle Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 12. – 5846 sayılı Kanunun değişik 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde “bilgisayar disketi” ifadesinden sonra gelmek üzere “ile eserlerin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihaz” ibaresi ve üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kullanıma ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 13. – 5846 sayılı Kanunun değişik 68 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser..eser sahibinin izni olmadan çevrilmiş, sözleşme dışı veya sözleşmede belirtilen sayıdan fazla basılmış, diğer bir biçimde işlenmiş veya radyo-televizyon araçları ve benzeri araçlar ile yayınlanmış veya temsil edilmiş; izni alınmamış eser sahibi, sözleşme yapılması halinde alabileceği ve kullanılan eserin emsallerine ödenen bedelin en çok üç kat fazlasını isteyebilir. Mahkemeler denecek bedeli takdire yetkilidir.”

MADDE 14. – 5846 sayılı Kanunun değişik 71 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kişiler hakkında bir yıldın üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hkmolunur.”

MADDE 15. – 5846 sayılı Kanunun değişik 72 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kişiler hakkında bir yıldın üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hkmolunur.”

MADDE 16. – 5846 sayılı Kanunun değişik 73 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kişiler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hükmolunur.”

MADDE 17. – 5846 sayılı Kanununun 75 inci maddesinin başlığı ile üç ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“III-Kovuşturma ve tekerrür”:

“Hak sahipleri haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zamanasını süresi içinde kalmak koşulu ile tecavüzü ile faili öğrendikleri tarihten itibaren 6 ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilirler. Bu suçla ilgili olarak, 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 inci maddesinin (A) bendindeki mahal ve 4 üncü maddesindeki yazılı zaman kaydına bakılmaksızın, aynı Kanundaki muhakeme usulü uygulanır.

Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunan kişi, iki yıl içinde aynı suçu bir defa daha işlerse yeni suçtan dolayı verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 18. – 5846 sayılı Kanununun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bir yerde asliye mahkemesinin birden fazla dairesi varsa görev (1) numaralı asliye mahkemesine aittir.”

MADDE 19. – 5846 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“II-İhtiyatî tedbirler ve gümrüklerde geçici olarak el koyma.”

“Eser üzerindeki haklara veya komşu haklara tecavüz oluşturması nedeni ile yaptırım gerektiren nüshalara ithalat veya ihracat sırasında, hak sahiplerinin veya ilgili meslek birliklerinin talebi üzerine gümrük idareleri tarafından ihtiyatî tedbir niteliğinde el konulur.

Gümrük idarelerindeki bu tedbir, el koyma kararının tebliğinden itibaren on iş günü içinde esas hakkında dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa ortadan kalkar.”

MADDE 20. – 5846 sayılı Kanununun değişik 80 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki “kiralama” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödünç vermek” ibaresi, beşinci fıkrasındaki “kiralanması” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödünç verilmesi” ibaresi eklenmiş, yedinci fıkrasının (1) numaralı bendindeki “röportaj” ibaresi “haber” ibaresi olarak değiştirilmiş, (3) numaralı bendindeki “geçici tespitler” ibaresinden önce gelmek üzere “kısa süreli” ibaresi, dokuzuncu fıkrasındaki “aktörler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve aktörler” ibaresi eklenmiş ve maddenin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu maddede belirtilen yazılı izni almadan komşu hak sahibinin haklarına tecavüz edenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hükmolunur.”

MADDE 21. – 5846 sayılı Kanununun değişik 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 81. – Bir eserin çoğaltılabilmesi için, eser veya hak sahibi ile eseri çoğaltmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler arasında 48 ile 52 nci maddelere uygun ve çoğaltma hakkının devredildiğini veya bu hakkı kullanma yetkisinin verildiğini gösteren bir sözleşmenin yapılması gerekir. Eseri çoğaltanlar, çoğaltım miktarını gösterir sipariş fişi doldurmak ve bu miktarı sevki irsalîyesinde veya faturada göstermek zorundadırlar.

Süreli olmayan yayınlar ile musikî ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshalarına bandrol yapıştırılması zorunludur. Kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser

veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılması zorunludur. Bandrol alabilmek için birinci fıkrada sayılan belgelerin ibrazı gerekir. Bu ibraz üzerine başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bandrol verilir. Bandrol verilmesi ile ilgili usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Bandroller, Kültür Bakanlığınca bastırılır ve satılır. Kültür Bakanlığı, meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapabilir. Bandrol gelirleri Kültür Bakanlığı adına ulusal bir bankada açılacak hesaba yatırılır. Gelirler, fikri mülkiyet sisteminin geliştirilmesi ve güçlendirilmesini amaçlayan faaliyetlerde kullanılır. Bu kullanıma ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Eser sahiplerinin, komşu hak sahiplerinin veya hak sahiplerinin haklarının ihlali halinde, eser sahiplerinin, komşu hak sahiplerinin, hak sahiplerinin veya yetkili meslek birliğinin başvurması üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkili mahkemeden, usulsüz çoğaltılmış veya temsil edilmiş eser nüshalarının toplatılmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini talep edebilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Başsavcısı, üç gün içinde yetkili mahkemenin onayına sunulmak üzere toplatıma ve mühürleme kararını resen verebilir.

Dördüncü fıkrada sözü edilen hak sahipleri haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zamanlaşımı süresi içinde kalmak koşulu ile tecavüzü öğrendikleri tarihten itibaren altı ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilirler.

Bu maddede belirtilen yazılı izinleri ve/veya bandrolü almadan veya alınan bandrolleri maksadı dışında kullanarak işaret, resim ve ses tekrarı yarayan alet veya yöntemlerle eserleri çoğaltan veya yayanlar hakkında, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hükümlenir.”

MADDE 22. – 5846 sayılı Kanunun değişik 82 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının (1) numaralı bentlerinin sonunda yer alan “.” noktalama işareti “veya” olarak, ikinci fıkrasının “2” numaralı bendinde yer alan “bulunan” ibaresi “tespit olunan” olarak ve bu maddenin beş ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İcracı sanatçıların hakları, icranın ilk tespitinin yapıldığı tarihten başlayarak, 70 yıl devam eder. İcra tespit edilmemişse bu süre, icranın ilk aleniyet kazanmasıyla başlar.

Yapımcıların hakları, seslerin ilk tespitinin yapıldığı tarihten başlayarak 70 yıl devam eder.”

MADDE 23. – 5846 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 2. – Bu Kanunun koruma süreleri ile ilgili hükümleri, 7.6.1995 tarihli ve 4110 sayılı Kanunun vukûunu koruma şartı olarak öngördüğü hususların gerçekleştiği tarihlerden itibaren bütün eserlere ve komşu haklara uygulanır.

Ancak, bu Kanunun sinema eseri sahipliği ile ilgili hükümleri, 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 12.6.1995 tarihinden sonra yapımına başlanan sinema eserlerine uygulanır.”

MADDE 24. – 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun;

a) Değişik 28 inci maddesi,

b) Değişik 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yayımlanma veya” ibaresi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE – Bu Kanunda geçen “Kültür ve Turizm” ibareleri “Kültür” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 25. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 26. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		
Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	En. ve Tab. Kay. Bak. Baş. Yrd. <i>M. C. Erstümer</i>
Devlet Bakanı <i>R. Önal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydali</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı V. <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İremçelik</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakçoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>H. H. Özkan</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bak. <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı V. <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>
Tarım ve Köyşleri Bak. <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bak. <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret. Bak. <i>A. K. Tandırkulu</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 1 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amaç

Madde 1. — Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevî ve malî haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir.”

MADDE 2. — 5846 sayılı Kanuna 1 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Kapsam

MADDE 1a) Bu Kanun, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevî ve malî haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsamaktadır.”

“Tanımlar

MADDE 1b) Bu Kanunda geçen tanımlardan;

a) Eser : Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini;

b) Eser sahibi : Eseri meydana getiren gerçek kişiyi;

c) İşlenme eser : Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle mütakıl olmayan ve işleyenin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat mahsullerini;

d) Derleme eser : Özgün eser üzerindeki haklar saklı kalmak kaydıyla, ansiklopediler ve antolojiler gibi muhtevası seçme ve düzenlemelerden oluşan ve bir düşünce yaratıcılığı sonucu olan eseri;

e) Tespit : Seslerin veya ses temsillerinin veya ses ve görüntülerin anlaşılabilir, çoğaltılabilecek veya iletilebilecek şekilde bir araca kaydedilmesi işlemi;

f) Fonogram : Sinema eseri gibi görsel-işitsel eserler içindeki ses tespitleri hariç olmak üzere, bir icrada yer alan seslerin veya diğer seslerin veya ses temsillerinin tespit edildiği ses taşıyıcısı fiziki ortamı;

g) Bilgisayar programı : Bir bilgisayar sisteminin özel bir işlem veya görev yapmasını sağlayacak bir şekilde düzene konulmuş bilgisayar emir dizgesini ve bu emir dizgesinin oluşum ve gelişimini sağlayacak hazırlık çalışmalarını;

h) Arayüz : Bilgisayarın donanım ve yazılım unsurları arasında karşılıklı etkilenme ve bağlantıyı oluşturan program bölümlerini;

ı) Araştırılabilirlik : Bilgisayar program bölümlerinin fonksiyonel olarak birlikte çalışması ve karşılıklı etkilenmesi ve alışveriş yapılan bilginin karşılıklı kullanım yeteneğini;

j) Bağlantılı haklar : Eser sahibinin manevî ve malî haklarına zarar vermemek kaydıyla komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcılarının sahip oldukları hakları,

k) Komşu haklar : Eser sahibinin manevî ve malî haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının sahip oldukları hakları,

İfade eder.”

MADDE 3. – 5846 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“IV. Sinema Eserleri

Madde 5. – Sinema eserleri, her nevi bedîî, ilmi, öğretici veya teknik mahiyette olan veya günlük olayları tespit eden filmler veya sinema filmleri gibi, tespit edildiği materyale bakılmaksızın, elektronik veya mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisidir.”

MADDE 4. – 5846 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin başlığı “İşlenmeler ve Derlemeler” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının 11 inci bendine “ortaya çıkan” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki”, ikinci fıkrasının başına “İstifade edilen eserin sahibinin haklarına zarar getirmemek şartıyla oluşturulan ve” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 5. – 5846 sayılı Kanunun değişik 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A) Tarif

I – Genel Olarak

Madde 8. – Bir eserin sahibi onu meydana getirendir.

Bir işlenmenin ve derlemenin sahibi, asıl eser sahibinin hakları mahfuz kalmak şartıyla onu işleyendir.

Sinema eserlerinde; yönetmen, özgün müzik bestecisi, senaryo yazarı ve diyalog yazarı, eserin birlikte sahibidirler. Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinema eserlerinde; animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır.”

MADDE 6. – 5846 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birden fazla kimsenin iştiraki ile vücuda getirilen eser, ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa bir sözleşmede veya hizmet şartlarında veya eser meydana getirildiğinde yürürlükte olan herhangi bir yasada aksi öngörülmediği takdirde birlikte eser üzerindeki haklar eser sahiplerini bir araya getiren gerçek veya tüzelkişi tarafından kullanılır. Sinema eseri ile ilgili haklar saklıdır.”

MADDE 7. – 5846 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sinema ve müzik eseri sahipleri ve yapımcılar, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları malî ve manevî hakların ihlal edilmemesi, sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilmesi maksadıyla eserlerin kayıt ve tescilini yaptırırlar. Aynı maksatla, diğer eser gruplarında da eser sahibinin talebi üzerine, eserler ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkileri kayıt altına alınabilir. Kayıt ve tescil usul ve esasları Kültür Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 8. – 5846 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eserin umuma arz edilmesi veya yayımlanma tarzı, sahibinin şeref ve itibarını zedeleyecek mahiyette ise eser sahibi, başkasına yazılı izin vermiş olsa bile eserin gerek aslının gerek işlenmiş şeklinin umuma tanıtılması veya yayımlanmasını menedebilir. Menetme yetkisinden sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı saklıdır.”

MADDE 9. – 5846 sayılı Kanununun 16 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahibi, kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değişiklikleri menedebilir. Menetme yetkisinden bu hususta sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçmek hükümsüzdür.”

MADDE 10. – 5846 sayılı Kanununun değişik 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahibi, gerekli durumlarda, aslın maliki ve zilyedinden, koruma şartlarını yerine getirmek kaydıyla, 4 üncü maddenin 1 inci ve 2 nci bentlerinde sayılan güzel sanat eserlerinin ve 2 nci maddenin 1 inci bendinde ve 3 üncü maddede sayılıp da yazarlarla bestecilerin el yazısıyla yazılmış eserlerinin asıllarından geçici bir süre için yararlanmayı talep etme hakkına sahiptir. Eser sahibinin bu hakkı, bu eserlerin ticaretini yapanlar tarafından eseri satın alan veya elde eden kişilere müzayede ve satış kataloğu veya ilgili belgeler ile açıklanır.”

MADDE 11. – 5846 sayılı Kanununun 18 inci maddesi üst başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve sonraki üst başlıklar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“III. Hakların Kullanılması

a) Genel Olarak

Madde 18. – Mali hakları kullanma yetkisi münhasıran eser sahibine aittir.

Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça; memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserler üzerindeki haklar bunları çalıştıran veya tayin edenlerce kullanılır. Tüzel kişilerin uzuvları hakkında da bu kural uygulanır.

Bir eserin yapımcısı veya yayıncısı, ancak eserin sahibi ile yapacağı sözleşmeye göre mali hakları kullanabilir.”

MADDE 12. – 5846 sayılı Kanununun değişik 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahibinin ölümünden sonra yukarıdaki fıkrada sayılan kimseler eser sahibine 14, 15 ve 16 nci maddelerin üçüncü fıkralarında tanınan hakları eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl kendi namlarına kullanabilirler.”

MADDE 13. – 5846 sayılı Kanununun değişik 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir eserin aslını veya kopyalarını, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak çoğaltma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.”

MADDE 14. – 5846 sayılı Kanununun değişik 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Yayma Hakkı

Madde 23. – Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkarmak veya diğer yollarla dağıtmak hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibinin izniyle yurt dışında çoğaltılmış nüshaların yurt içine getirilmesi ve bunlardan yayma yoluyla faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Yurt dışında çoğaltılmış nüshalar her ne surette olursa olsun eser sahibinin ve/veya eser sahibinin izni ve/veya yayma hakkı sahibinin izni olmaksızın ithal edilemez. Kiralama ve kamuya ödünç verme yetkisi eser sahibinde kalmak kaydıyla, belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı veya dağıtım yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez.

Bir eserin veya çoğaltılmış nüshalarının kiralanması veya ödünç verilmesi şeklinde yayımı, eser sahibinin çoğaltma hakkına zarar verecek şekilde, eserin yaygın kopyalanmasına yol açamaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 15. – 5846 sayılı Kanunun 25 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) İşaret, Ses ve/veya Görüntü Nakline Yarayan Araçlarla Umuma İletim Hakkı

Madde 25. – Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibi, eserin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına da sahiptir.

Bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumu eser sahibinin yayma hakkını ihlal etmez.”

MADDE 16. – 5846 sayılı Kanunun değişik 27 nci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu süre, eser sahibinin birden fazla olması durumunda, hayatta kalan son eser sahibinin ölümlünden itibaren 70 yıl geçmekle son bulur.”

MADDE 17. – 5846 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Temsil Serbestisi

Madde 33. – Yayınlanmış bir eserin, tüm eğitim ve öğretim kurumlarında, yüzyıllık eğitim ve öğretim maksadıyla doğrudan veya dolaylı kâr amacı gütmeksizin temsili, eser sahibinin ve eserin adının mutlak şekilde açıklanması şartıyla serbesttir.”

MADDE 18. – 5846 sayılı Kanunun değişik 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki üçüncü fıkraya eklenmiştir.

“Yayınlanmış müzik, ilim ve edebiyat eserlerinden ve alenileşmiş güzel sanat eserlerinden, iktibaslar yapılmak suretiyle eğitim ve öğretim gayesi dışında seçme ve toplama eserler vücuta getirilmesi ancak eser sahibinin izniyle mümkündür.”

MADDE 19. – 5846 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7. Haber

Madde 37. – Haber mahiyetinde olmak ve bilgilendirme kapsamını aşmamak kaydıyla, günlük hadiselerle ilgili olarak fikir ve sanat eserlerinden bazı parçaların işaret, ses ve/veya görüntü

nakline yarayan vasıtalara alınması mümkündür. Bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılması, yayılması, temsil edilmesi veya radyo ve televizyon gibi araçlarla yayımlanması serbesttir. Bu serbestlik, hak sahibinin hukuki menfaatlerine zarar verecek şekilde veya eserden normal yararlanmaya aykırı biçimde kullanılamaz.”

MADDE 20. — 5846 sayılı Kanunun değişik 41 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. İşaret, Ses ve/veya Görüntü Taşıyıcılarının Umuma Açık Yerlerde Kullanılması

Madde 41. — Fikir ve sanat eserlerinin kaydedildiği işaret, ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının, girişi ücretli veya ücretsiz ve ticarî amaç güden umuma açık yerlerde kullanılmak üzere bandrollenmesi zorunludur.

Bandroller, kullanıcı ile eser sahipleri veya ilgili eser sahipleri meslek birliği arasında temsil izni veren sözleşme yapıldıktan ve bandrol bedeli ödendikten sonra Kültür Bakanlığı veya ilgili Meslek Birliklerince verilir.

İşaret, ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının, umumî mahallerde kullanıma ilişkin bandrolleri taşınması, mali haklara tecavüz durumunu oluşturur.”

MADDE 21. — 5846 sayılı Kanunun değişik 42 nci maddesinin birinci, ikinci ve son fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve bu Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak tespit edilecek alanlarda birden fazla meslek birliği kurabilirler. Eser sahipleri veya icracı sanatçılar bakımından zorunlu organlarının asıl üye sayısının dört katı kadar gerçek kişiler; yapımcılar veya radyo-televizyon kuruluşları bakımından bu organların asıl üye sayısının iki katı kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler meslek birliği olarak faaliyet gösterebilmek için izin almak üzere Bakanlığa başvurmak zorundadırlar. Meslek birlikleri bu izni aldıktan sonra kuruldukları alanda faaliyet gösterirler.”

“Aynı alanda, başka bir meslek birliğinin kurulabilmesi için, yukarıda zikredilen kurucu üye sayılarından az olmamak kaydıyla o alanda kurulmuş en fazla üyesi olan meslek birliğinin üye tam sayısının 1/3’ü kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler faaliyet izni almak üzere Bakanlığa başvururlar. Bakanlığın bu başvuruyu uygun bularak izin vermesi halinde faaliyet gösterirler. Her birlik ihtiyaçlar doğrultusunda şubeler açarak çalışabilir. Aynı alanda kurulmuş en az iki meslek birliği, Bakanlıkça hazırlanan tüzük ve tip statülerin belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde federasyon kurabilir. Aynı alanda birden fazla federasyon kurulamaz.”

“Eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin bu Kanunla tanınmış hakları, ülke içinde bu maddede göre kurulan meslek birlikleri dışında; başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemez. Bu maddede geçen kurucu üye sayısı ve üye tam sayısı ile ilgili hususlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan meslek birlikleri için uygulanmaz.”

MADDE 22. — 5846 sayılı Kanunun değişik 43 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Radyo-Televizyon Gibi Araçlarla Yayınlanan ve/veya İletilen Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Ödemeler

Madde 43. — Radyo ve televizyon kuruluşları, yayınlarında yararlanacakları sahneye konmuş eserlerle ilgili olarak, eser sahiplerinden önceden izin almak zorundadır.

Radyo-televizyon kuruluşları ile uydu ve kablolu yayın kuruluşları ve mevcut veya ileride bulunacak teknik imkânlardan yararlanarak yayın ve/veya ifetim yapan kuruluşlar yayınlarında kullandıkları sahne eserleri dışında kalan fikir ve sanat eserleri için, eser sahipleri ve/veya eser sahipleri ile bağlantılı hak sahipleri veya üye oldukları meslek birlikleri ile 52 nci maddeye uygun toplu bir sözleşme yaparak izin almak ve bu kullanımlara ilişkin ödemeleri eser ve/veya bağlantılı hak sahiplerine veya üye oldukları meslek birliğine yapmak zorundadır.

Eserlerin kullanımına ilişkin usul ve esaslar, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile ilgili Meslek Birliklerinin görüşü alınmak suretiyle Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 23. – 5846 sayılı Kanunun değişik 44 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her türlü boş video kaseti, ses kaseti, bilgisayar disketi, CD, DVD gibi taşıyıcı materyaller ile, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazı ticarî amaçlı imal veya ithal eden gerçek ve tüzel kişiler, imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde üçü geçmemek üzere Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenecek orandaki miktarı keserek, ay içinde topladıkları meblağı, sonraki ayın en geç yarısına kadar Kültür Bakanlığı adına bir ulusal bankada açılacak özel hesaba yatırmakla yükümlüdürler.”

“Bakanlık bu hesapta toplanan miktarı fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür mirasının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanır. Bu miktarın dağıtım ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 24. – 5846 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu hususta karar verilebilmesi için eserin Türkiye’de veya Türkiye dışında Türk vatandaşları tarafından vücuda getirilmiş olması ve aynı zamanda yayımlanmış eser nüshalarının iki yıldan beri tükenmiş bulunması ve hak sahibinin uygun bir süre içinde eserin yeni baskısını yapmayacağını tespit edilmesi gerekir.”

MADDE 25. – 5846 sayılı Kanunun değişik 68 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser, eser sahibinin izni olmadan çevrilmiş, sözleşme dışı veya sözleşmede belirtilen sayıdan fazla basılmış, diğer biçimde işlenmiş veya radyo-televizyon gibi araçlarla yayımlanmış veya temsil edilmiş ise; izni alınmamış eser sahibi, sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya emsal veya rayiç bedel itibarıyla uğradığı zararın en çok üç kat fazlasını isteyebilir. Bu bedelin tespitinde öncelikle ilgili meslek birliklerinin görüşü esas alınır.”

MADDE 26. – 5846 sayılı Kanunun değişik 71 inci maddesinin birinci fıkrasına (5) numaralı bent eklenmiş ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Eser sahibinin yazılı izni olmaksızın bir eseri değiştiren,”

“Kişiler hakkında dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.”

MADDE 27. – 5846 sayılı Kanunun değişik 72 nci maddesinin birinci fıkrasının (4), (5) ve (6) numaralı bentleri ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Bir eseri temsil eden veya topluma açık yerlerde gösteren, bu gösterimi düzenleyen veya dijital iletim de dahil olmak üzere her nevi işaret, ses ve/veya görüntü iletimine yarayan araçlarla yayan veya yayımına aracılık eden,"

"5. Bir eseri kiralayan veya kamuya ödünç veren,"

"6. Yapılan nüshaları yasal veya yasal olmayan yollardan ülkeye sokan ve her ne şekilde olursa olsun ticaret konusu yapan ve kullanan",

"Kişiler hakkında dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir."

MADDE 28. — 5846 sayılı Kanunun değişik 73 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kişiler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 50 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir."

MADDE 29. — 5846 sayılı Kanunun değişik 75 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"III – Kovuşturma ve Tekerrür

Madde 75. — 71, 72 ve 73 üncü maddelerde sayılan suçlardan dolayı kovuşturma şikâyete bağlıdır.

Hakları tecavüzle uğrayan kimseden başka şikâyete selahiyetli olanlar şunlardır:

1. 71 inci maddenin dört numaralı bendinde belirtilen hallerde 35 inci madde gereğince kaynak gösterme mükellefiyetine aykırı fiiller söz konusu ise, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlıkları,

2. 71 inci maddenin dört numaralı bendinde belirtilen hallerde 36 ncı madde gereğince kaynak gösterme mükellefiyetine aykırı fiiller söz konusu ise, Kültür Bakanlığı ile Basın-Yayın Genel Müdürlüğü ve Türk Basını temsil eden kurumlar,

3. 19 uncu maddenin son fıkrası çerçevesinde 14 ve 16 ncı maddelerin üçüncü fıkralarında belirtilen hallerde Kültür Bakanlığı,

4. Faaliyet gösterdikleri alanlarda meslek birlikleri.

Eser sahiplerinin, eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin veya diğer hak sahiplerinin haklarının ihlali halinde, şikâyete selahiyeti olanların başvurması üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkili mahkemeden usulsüz çoğaltımın gerçekleştirildiği yerin kapatılmasını, burada bulunan nüsha veya yayınlara el konulmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlemesini talep edebilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı üç gün içinde yetkili mahkemeye sunulmak üzere el koyma ve mühürleme kararını re'sen verebilir.

Hak sahipleri, haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zaman aşımı süresi içinde kalmak koşuluyla tecavüzü ve faili öğrendikleri tarihten itibaren 6 ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvurabilirler. Bu suç ile ilgili olarak, 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 inci maddesinin (A) bendindeki mahal ve 4 üncü maddesindeki yazılı zaman kaydına bakılmaksızın, aynı Kanundaki muhakeme usulü uygulanır.

Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı olan kişi, iki yıl içinde aynı suçunu bir defa daha işler ise yeni suçtan dolayı verilecek ceza bir kat artırılır."

MADDE 30. — 5846 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"I – Görev ve İspat"

"Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezanın derecesine bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak İhtisas Mahkemeleridir. İhtisas Mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, Asliye Hukuk ve Asliye Ceza Mahkemelerinden hangilerinin İhtisas Mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir."

"Bu Kanun kapsamında açılacak davalarda mahkeme, davacının iddianın doğruluğu hakkında kuvvetli kanaat oluşturmaya yeter miktar delil sunması halinde, korunmakta olan eserler, fonogramlar, icralar, filmler ve yayınları kullananların, bu Kanunda öngörülen izin ve yetkileri aldıklarına dair belgeleri ve/veya tüm yararlanılan eser, fonogram, icra, film ve yayınların listelerini sunmasını isteyebilir. Belirtilen belge ve/veya listelerin sunulmaması tüm eser, fonogram, icra, film ve yayınların haksız kullanılmakta olduğuna karine teşkil eder."

MADDE 31. – 5846 sayılı Kanunun değişik 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"II – İhtiyatî Tedbirler ve Gümrüklerde Geçici Olarak El Koyma

Madde 77. – Esaslı bir zararın veya ani bir tehlikenin veya emrivakilerin önlenmesi için veya diğer herhangi bir sebepten dolayı zarurî ve bu hususta ileri sürülen iddialar kuvvetle muhtemel görülürse mahkeme, bu Kanunla tanınmış olan hakları ihlal veya tehdide maruz kalanların veya şikâ-yete salahiyyetli olanların talebi üzerine, davanın açılmasından önce veya sonra diğer tarafa bir işin yapılmasını veya yapılmamasını, işin yapıldığı yerin kapatılmasını veya açılmasını emredebileceği gibi, bir eserin çoğaltılmış nüshalarının veya hasren onu imale yarayan kanıt ve buna benzer sair çoğaltma vasıtalarının ihtiyatî tedbir yolu ile geçici olarak zaptına karar verebilir. Kararda emre muhalefetin İcra ve İflas Kanununun 343 üncü maddesindeki cezaî neticeleri doğuracağı tasrih edilir.

Eser üzerindeki haklara tecavüz oluşturması ihtimali halinde yaptırım gerektiren nüshaların ithalat veya ihracatı sırasında, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 57 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu nüshalara gümrük idareleri tarafından el konulmasına ilişkin işlemler Gümrük Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre yürütülür."

MADDE 32. – 5846 sayılı Kanunun değişik 80 inci maddesi üst başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"A) Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar ve Tecavüzün Önlenmesi

I – Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar

Madde 80. – Eser sahibinin hakları ile bağlantılı haklar şunlardır :

1. Eser sahibinin haklarına komşu haklar :

Eser sahibinin manevî ve malî haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının aşağıda belirtilen komşu hakları vardır.

A) İcracı Sanatçılar aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

1. İcracı sanatçılar, malî haklardan bağımsız olarak ve bu hakları devretmelerinden sonra dahi, tespit edilmiş icraları ile ilgili olarak uygulama şartlarının gerektirdiği durumlar hariç, icralarının sahibi olarak tanıtılmalarını ve icralarının kendi itibarlarını zedeleyebilecek şekilde tahrif edilmesi ve bozulmasının önlenmesini talep etme hakkına sahiptirler.

2. Bir eseri, sahibinin izniyle özgün bir biçimde yorumlayan icracı sanatçı, bu icranın tespit edilmesine, bu tespitin çoğaltılmasına, satılmasına, dağıtılmasına, kiralanmasına ve ödünç verilmesine, işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine ve temsiline izin verme veya yasaklama hususunda münhasıran hak sahibidir.

3. İracı sanatçı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış tespit edilmiş icralarının, aslı veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme veya yasaklama hakkına sahiptir.

4. İracı sanatçı, tespit edilmiş icrasının veya çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtımına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda icrasına ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla, icraların dağıtım ve sunulması icracı sanatçının yayma hakkını ihlal etmez.

5. İracı sanatçılar bu haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşme ile yapımcıya devredebilirler.

6. İcranın, bir orkestra, koro veya tiyatro grubu tarafından gerçekleştirilmesi halinde, orkestra veya koroda yalnız şefin, tiyatro grubunda ise yalnız yönetmenin izni yeterlidir.

7. Bir müteşebbisin girişimi ile ve bir sözleşmeye dayanılarak gerçekleştirilen icralar için müteşebbisin de izninin alınması gereklidir.

B) Bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları eser sahibinden ve icracı sanatçıdan mali hakları kullanma yetkisini devraldıktan sonra aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

1. Eser sahibinin ve icracı sanatçının izni ile yapılan tespit, doğrudan veya dolaylı olarak çoğaltılması, dağıtılması, satılması, kiralanması ve kamuya ödünç verilmesi hususlarında izin verme veya yasaklama hakları münhasıran fonogram yapımcısına aittir. Yapımcılar tespitlerinin işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine izin verme hususunda münhasıran hak sahibidir.

2. Fonogram yapımcısı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış tespitlerinin aslının veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme ve yasaklama hakkına sahiptir.

3. Fonogram yapımcısı, icraların tespitlerinin telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda tespitlerine ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla tespitlerin dağıtım ve sunulması yapımcının yayma hakkını ihlal etmez.

C) Radyo-Televizyon Kuruluşları yayınlarının tespit edilmesine, bu tespitlerin çoğaltılmasına, telli-telsiz her türlü araçla yeniden yayınlanmasına ve girişi ücrete tâbi yerlerde gösterilmesine izin vermek veya yasaklamak haklarına sahiptir.

2. Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcısı eser sahibinden ve icracı sanatçıdan mali hakları kullanma yetkisini devraldıktan sonra aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

1. Eser sahibinin ve icracı sanatçının izni ile yapılan tespit, doğrudan veya dolaylı olarak çoğaltılması, dağıtılması, satılması kiralanması ve kamuya ödünç verilmesi hususlarında izin verme veya yasaklama hakları münhasıran film yapımcısına aittir. Yapımcılar tespitlerinin işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine izin verme hususunda münhasıran hak sahibidir.

2. Film yapımcısı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış film tespitlerinin aslının veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme ve yasaklama hakkına sahiptir.

3. Film yapımcısı, film tespitlerinin telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda tespitlerine ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla tespitlerin dağıtım ve sunulması yapımcının yayma hakkını ihlal etmez.

Fonogramlara tespit edilmiş icraların ve filmlerin, her ne suretle olursa olsun umuma iletilmesi halinde, bunları kullananlar, eser sahiplerinin yanısıra, icracı sanatçılara ve yapımcılara veya ilgili alan meslek birliklerine de bu kullanımlara ilişkin uygun bir bedeli ödemekle yükümlüdürler.

Bir sinema eserinde, olağan şekilde adı bulunan gerçek veya tüzelkişi aksine bir kanıt bulunmadıkça filmin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcı olarak kabul edilir.

Sinema eserlerinin birlikte sahipleri filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıya mali haklarını devrettikten sonra, sözleşmelerinde aksine veya özel bir hüküm bulunmadığı takdirde filmin dublajına veya alt yazı yazılmasına itiraz edemezler.

Müzik eseri sahibi, filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcı ile yaptığı sözleşmedeki hükümler saklı olmak kaydıyla eserini yayımlama ve icra hakkını muhafaza eder.

Komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların verdikleri izinlerin yazılı olması zorunludur.

Aşağıda belirtilen hallerde komşu hak sahibi ile film yapımcısının yazılı izni gerekli değildir.

1. Fikir ve sanat eserlerinin kamu düzeni, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla ve kazanç amacı güdülmeksizin icra edilmesi ve kamuya arzı,

2. Fikir ve sanat eserleri ile radyo-televizyon programlarının yayınlanma ve kâr amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması,

3. Radyo-televizyon kuruluşlarının kendi olanaklarıyla kendi yayınları için yaptıkları kısa süreli geçici tespitler,

4. Bu Kanunun 30 uncu, 32 nci, 34 üncü, 35 inci, 43 üncü, 46 ncı ve 47 nci maddelerinde belirtilen haller.

Bu uygulama, hak sahibinin inşuru menfaatlerine haklı bir sebep dışında zarar veremez veya eserden normal yararlanmaya aykırı olamaz.

Eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı haklara sahip olanlar da eser sahipleri gibi Tecavüzün Ref'i, Tecavüzün Men'i ve Tazminat Davası haklarından faydalanırlar.

Bağlantılı hak sahiplerinin haklarına tecavüz edenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 50 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolünür."

MADDE 33. – 5846 sayılı Kanunun değişik 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"II – Haklara tecavüzün önlenmesi

Madde 81. – Musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yaptırılması zorunludur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yaptırılması zorunludur.

Bandroller, Kültür Bakanlığınca bastırılır ve satılır. Bakanlık, meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapabilir. Bandrol gelirleri, Bakanlık adına ulusal bir bankada açılacak hesaba yatırılır.

lır. Gelirler, fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür varlıklarının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanılır.

Bir esere bandrol alınabilmesi için, bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu gösterir bir taahhütnameyi doldurması zorunludur. Kültür Bakanlığınca tespit edilen diğer evrak ve belgelerle birlikte başvuru yapılır. Bakanlık, bu başvuru üzerine, başka bir işleme gerek kalmaksızın on iş günü içinde bandrol vermek mecburiyetindedir.

Bandrol temini ve kullanımına ilişkin ihlâl halleri şunlardır:

1. Bu Kanuna göre bandrol alınması gereken bir eserin, bandrol alınmaksızın çoğaltılması, satılması, dağıtılması, kiralanması, ödünç verilmesi, umuma arz edilmesi veya herhangi bir biçimde ticaret konusu yapılması veya kullanılması veya bir başka şekilde fayda sağlanması,

2. Sahte bandrol imal edilmesi, sahte bandrolün eser nüshaları üzerine koyulması, sahte bandrolen her ne şekilde olursa olsun ticarî menfaat sağlanması,

3. Bu Kanun ve ilgili mevzuata göre bandrol alma hakkı olmadığı halde, sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde Kültür Bakanlığı veya yetkilendirdiği kuruluşların yanıltılarak bandrol alınması,

4. Eser sahibinin izni olmaksızın çoğaltılan nüshalar üstüne bandrol yapıştırılması veya bu nüshalardan ticarî menfaat elde edilmesi veya eser sahibinin haklarını ihlâl edici şekilde bu nüshaların bedelsiz yayılması,

5. Münhasıran bir eser için verilen bandrolün başka bir eser için kullanılması,

6. Bu Kanuna ve ilgili mevzuata uygun alınmış bandrollerin eser nüshalarına belirlenen şekilde yapıştırılmadan, nüshaların bedelli ve bedelsiz yayılması ve bir başka şekilde faydalanılması,

Mülki idare amirleri tarafından, İçişleri, Maliye ve Kültür Bakanlıkları ile eser sahipleri ve/veya eser sahipleri ile bağlantılı hak sahipleri meslek birlikleri temsilcilerinden illerde oluşturulacak bir Komisyon, ikinci fıkrada bahsi geçen ve bandrollenmesi zorunlu olan eserlerin bandrolli olup olmadıklarını her zaman denetleyebilir. Bu maddede belirtilen ihlâl hallerinde, eser sahiplerinin, bağlantılı hak sahiplerinin veya diğer hak sahiplerinin komisyona başvurması üzerine veya komisyonun resen talebi ile zabıta harekete geçerek, bu nüshaları, yayınları ve çoğaltmaya yarayan her türlü aracı ve diğer delilleri toplayarak, taşınmaz olanlarını emanet altına aldıktan sonra, toplanan delilleri Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusu ile birlikte sevk eder. Cumhuriyet Başsavcılığı üç gün içinde yetkili mahkemeden usulsüz çoğaltımın gerçekleştirildiği yerin kapatılmasını, burada bulunan nüsha veya yayınları el konulmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini ve satışını talep eder.

Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ve Komisyonun kurulmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu maddede belirtilen ihlâl hallerinden birini kasden işleyenler hakkında, dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur."

MADDE 34. - 5846 sayılı Kanunun değişik 82 inci maddesinin başlığı "Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Hakların Kapsamı ve Süresi", birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde geçen "ses taşıyıcılarına" ibaresi "fonogramlara veya ilk film tespitlerine", "bir ses taşıyıcısına" ibaresi "bir fonograma veya bir filme", ikinci fıkrasının birinci cümlesinde geçen "ses taşıyıcıları" ibaresi "fonogramlar ve ilk film tespitleri", (1) numaralı bendinin sonundaki (.) işareti "veya", (2) numaralı bendinde geçen "ses taşıyıcılarına" ibaresi "fonogramlara ve filmlere", üçüncü fıkrasının (1) numaralı

bendinin sonundaki (.) işareti "veya", dördüncü fıkrasında geçen "komşu haklarla" ibaresi "bağlantılı haklarla" olarak, beş ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İcracı sanatçıların hakları, icranın ilk tespitinin yapıldığı tarihten başlayarak, yetmiş yıl devam eder. İcra tespit edilmemiş ise bu süre icranın ilk aleniyet kazanmasıyla başlar.

Yapımcıların hakları, ilk tespit yapıldığı tarihten başlayarak yetmiş yıl devam eder."

MADDE 35. — 5846 sayılı Kanunun ek 2 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 2. — Bu Kanunla sağlanan koruma, bu madde ile getirilen değişikliğin yürürlüğe girdiği sırada;

1. T.C. vatandaşı eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri tarafından üretilmiş Türkiye'de mevcut bütün eserlere, tespit edilmiş icralara ve fonogramlara;

2. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve anlaşmalara taraf diğer ülkelerde üretilmiş ve bu ülkelerde koruma süresi dolmadığı için kamuya mal olmamış yabancı eserlere, tespit edilmiş icralara ve fonogramlara

uygulanır.

Birinci fıkranın uygulanması sonucu koruma kapsamına alınan eserlerin, tespit edilmiş icraların ve fonogramların yasal kopyalarının mülkiyetini elinde bulunduran kişiler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı aylık sürenin sonuna kadar yazılı bir izne gerek kalmaksızın bu kopyaları satabilir veya elden çıkarabilir.

Bununla birlikte, eserler, tespit edilmiş icralar ve fonogramlara ilişkin olmak üzere bu Kanun çerçevesinde eser sahipleri ve diğer hak sahiplerine sağlanan hakların kullanılması eser veya bağlantılı hak sahiplerinin iznine tâbidir.

Bu Kanunun sinema eseri sahipliği ile ilgili hükümleri, 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 12.6.1995 tarihinden sonra yapımına başlanan sinema eserlerine uygulanır."

MADDE 36. — 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun;

a) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Bir eserden" ifadesinden sonra gelen "onun asıl ve ya işlenmelerini" ibaresi,

b) değişik 28 inci maddesi,

c) değişik 29 uncu maddesi,

d) değişik 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yayımlanma veya" ifadesi ile ikinci fıkrası,

e) değişik 39 uncu maddesi,

f) 57 nci maddenin son fıkrası,

g) değişik 73 üncü maddenin (4) numaralı bendi

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 37. — 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 4 üncü madde eklenmiştir.

"EK MADDE 4. — Eser ve eser sahibi ile, eser üzerindeki haklardan herhangi birinin sahibi veya eserin kullanımına ilişkin süreler ve şartlar ile ilgili olarak eser nüshaları üzerinde bulunan veya eserin topluma sunulması sırasında görülen bilgiler ve bu bilgileri temsil eden sayılar veya kodlar yetkisiz olarak ortadan kaldırılamaz veya değiştirilemez. Bilgileri ve bu bilgileri temsil eden sayıları veya kodları yetkisiz olarak değiştirilen veya ortadan kaldırılan eserlerin asılları veya kopyaları dağıtılamaz, dağıtılmak üzere ithal edilemez, yayımlanamaz veya topluma iletilemez.

Yukarıdaki fıkra hükümleri fonogramlar ve fonogramlarda tespit edilmiş icralar bakımından da uygulanır.

Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Birinci fıkrada bahsi geçen fiilleri kasten ve yetkisiz olarak işleyenler hakkında bu Kanunun 73 üncü maddesinin son fıkrası hükümleri uygulanır.”

MADDE 38. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 5 inci madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5. – Bu Kanun kapsamında korunan çoğaltılmış fikir ve sanat eserleri kültür mirasının korunması ve devam ettirilmesi amacıyla Kültür Bakanlığı tarafından derlenir.

Fikir ve sanat eserlerini çoğaltan eser veya hak sahibi gerçek veya tüzel kişilerin çoğaltılan eser nüshalarından çoğaltımından itibaren bir ay içinde en az beş nüshayı derlenmek üzere vermeleri zorunludur.

Derlenecek eserler, bu eserleri verecekler ve sorumlulukları, derleme işlemlerini yürütecek birimler, derlenecek nüshaların sayısı, verileceği kuruluşlar, derlemeye ilgili diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Bu madde hükmüne aykırı olarak, derlenmesi gereken eserleri süresi içinde vermeyenler 5 milyar lira para cezası ile cezalandırılırlar. Bu maddede öngörülen para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle Kültür Bakanlığı İl Kültür Müdürlüğüne verilir.

Para cezasının, tutanağın tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde ödenmesi gerekir. 10 gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi 10 gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar. Cezanın ödenmiş olması, çoğaltılan eser nüshaların verilmesine ilişkin yükümlülüğü ortadan kaldırmaz.

Para cezaları ilgililere usulüne göre tebliğ edilir. Bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine işlemler durmaz. Mahkeminin itiraz üzerine verdiği kararlar kesindir. İtiraz, zorunlu görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak ve kısa sürede sonuçlandırılır. Bu maddeye göre verilen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsil edilir.

Tahsil olunan meblağ tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bu Kanunun değişik 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki özel hesaba aktarılır.”

MADDE 39. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 6 ncı madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6. – Bu Kanunda geçen “Kültür ve Turizm” ibareleri “Kültür” olarak değiştirilmiştir.”

MADDE 40. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 41. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

